

79
Należność pocztowa uiszczona ryczałtem.

Biblioteka Publiczna
w Ł o d
ul. Andr

Łódzki Głos Obywatelski

Pismo poświęcone sprawom własności nieruchomości

Cena prenumeraty wraz z przesyłką pocztową 2 złote kwartalnie.
Pojedynczy numer 70 groszy

ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI

Łódź, Piotrkowska 46, tel. 116-17 i 255-45

Konto czekowe w P. K. O. Nr. 601.120

Wychodzi raz na miesiąc. Ogłoszenia: wiersz mm jednołamowy 20 gr., w tekście 40 gr. Kolumna ogł. zawiera 4 szpalty

Nr 12 (123)

Łódź, grudzień 1938 r.

Rok X

1928 – 1938

Tym numerem zamykamy 10-cioletni okres istnienia naszego pisma. 10 lat ciężkiej i żmudnej pracy nad odrodzeniem miejskiej własności nieruchomości, nad obroną jej praw, nad przeciwstawianiem się zgubnym skutkom wyjątkowych ustaw i wyjątkowych obciążeń. Ale zarazem 10 lat zadowolenia z pracy, pełnionej w poczuciu jej wartości i w atmosferze życzliwości naszych czytelników.

Niewielu było optymistów w 1929 roku, którzyby rokowali nowopowstałemu pismu długie lata istnienia. Wiele bowiem było imprez tego rodzaju, które po dwóch, trzech numerach kończyły swój motyli żywot. Pisma zawodowe na ogół źle się u nas rozwijały, co dopiero mówić o piśmie własności nieruchomości, warstwy niejednolitej, a przy tym zewsząd atakowanej i to w sposób najbezwzględniejszy. Życie orzekło jednak inaczej. Właśnie te ataki zespoliły nas, wytworzyły poczucie solidarności i kazały tym mocniej dzierżyć sztandar własności nieruchomości, sztandar prawa własności. Wyrazem tej woli było właśnie istnienie i rozwój Łódzkiego Głosu Obywatelskiego. To, co miało zmrozić wątłą roślinę nowopowstającego pisma, stało się — mocą prawa reakcji organizmów zdrowych i mających rację bytu — kołem rozpędowym rozwoju i utrwalania się na zdobytej pozycji. Szły lata, a wraz z nimi odpadał pesymizm, ustępując wierze w przyszłość naszego pisma, w jego potrzebę i w jego zdolność do istnienia.

Dzisiaj, gdy z dumą oglądamy się na przebyty szmat drogi, myślimy już tylko o tym, jakby coraz szerzej, coraz głośniej rozbrzmiewać, aby wszyscy usłyszeli nasz głos, wołający o prawo do władczenia naszą własnością, o prawo do nieskrępowanej współpracy własności nieruchomości nad odrodzeniem gospodarczym Polski i Jej potęgi mocarstwowej.

Do Was, nasi czytelnicy, zwracamy się o dalszą pomoc: aby życzliwość Wasza towarzyszyła nam na drodze ku lepszemu jutru, abyście nadal wspierali nas swym zaufaniem i wiarą, że zaufania tego nie zawiedziemy.

Redakcja.

Prolongata i jej uzasadnienie

Rozwodzenie się dzisiaj nad ustawą o prolongacie obniżki komornego i jej skutkami byłoby, po uchwaleniu jej przez sejm i senat, co najmniej nonsensem. Ale pozostawienie bez odpowiedzi t. zw. uzasadnienia jej, byłoby z kolei niedopuszczalne. Takie rzeczy wżerają się zarówno w pamięć opinii publicznej, jak i w mózgi, mniej lub więcej bezpośrednio uczestniczące w pracy ustawodawczej i w rezultacie mogą powstać na tle jednego takiego uzasadnienia najprzeróżniejsze i najmniej oczekiwane kwiatki. Bo, proszę posłuchać: komorne musi być obniżone dlatego, że podwyższono pewnej kategorii pracowników podatek dochodowy, a trzeba wyrównać w obowiązkach z nimi względem Skarbu Państwa własność nieruchomą. Miałoby się ochotę wprost stylem gazetowego sprostowania wyrębać: nieprawdą jest jakoby własność nieruchoma była niżej opodatkowana aniżeli jakiegokolwiek pracownicy przed czy po podwyżce ich podatków i jakoby celem wyrównania tych obciążeń trzeba było jej wpływy obniżyć. Natomiast prawdą jest, że własność nieruchoma od wielu, wielu lat ugina się pod ciężarem bezpośrednich i pośrednich danin skarbowych i samorządowych, zawsze idąc w pierwszym szeregu dźwigających na swych barkach budżet zarówno Państwa jak i Gmin Miejskich. Prawdą jest też, że korzyść z obniżki komornego w znikomej tylko części osiągnęli dotknięci podwyżką podatku pracownicy, natomiast najwięcej skorzystał ci wszyscy, którzy rozpierają się bez żadnego uzasadnienia gospodarczego czy społecznego w najlepszych mieszkaniach w centrum wielkich miast okupując je od dziesiątków lat, a nie dopuszczając do nich urzędników i świeżo napływającego elementu, zmuszonego do gnieźdzenia się gdzieś na peryferiach, po dziesięciu w jednej izbie, choć stać by ich było i należałoby się im miejsce w centrum.

Nie trzeba być wielkim znawcą zagadnień gospodarczych w ogóle, a mieszkaniowego w szczególności, aby przejrzeć całą bezzasadność takiego uzasadnienia. Tu jest jakieś niedomówienie, jakaś nieszczerłość, tu się coś wstydliwie ukrywa. Umieliśmy pogodzić się z wieloma niesprawiedliwościami, pogodzimy się i z tym rozstrzygnięciem, ale żeby malować nas jako uprzywilejowanych sybarytów, którzy dopiero po utraceniu części ich dochodów, będą zrównani jako tako w swych świadczeniach dla Państwa z innymi kategoriami obywateli, na to zgodzić się nie możemy, bo tak nie jest, bo to boli, bo to jest niesprawiedliwe.

Gdyby nam powiedziano po prostu: tyleście Państwu oddali, dajcie jeszcze, bo dla dobra Jego jest to konieczne, to byłoby dla nas zrozumiałe, byłoby to dla nas twarde prawo, ale prawo sprawiedliwe. Gdyby nas zawezwano do ustępstw na rzecz źle uposażonych urzędników, zęby byśmy zacisnęli, gdyż i nam ciężko jest, ale zrozumielibyśmy to i szczerym sercem uznali za konieczność społeczną. Ale gdy uginający się pod brzemieniem szyfrowej walki z podatkami, remontami, długami i całą litanią innych kłopotów, właściciel domu ma obniżyć komorne jaktemuś np. „finansście“, w ogóle podatków nie płacącemu, a natomiast podnajmującemu $\frac{3}{4}$ swego mieszkania dobrze płacącemu sublokatora, i to w imię „wyrównania“ świadczeń na rzecz Skarbu, to przecież żółć może pęknąć i nie ma co się dziwić, że uznać tego za słusznego, ani za sprawiedliwego nie może. Nie mówimy o tej naszej gotowości głośno: kilkanaście lat istnienia moratorium mieszkaniowego dla bezrobotnych daje najlepsze naświetlenie naszego stosunku do realnych bolączek współczesnego życia społecznego. Waleczyliśmy, walczyliśmy i walczyć będziemy przeciwko nadużywaniu prawa moratoryjnego przez pseudobezrobotnych i różnych

walkoniów, wymigujących się od opieki nad członkami rodziny, gorzej materialnie usytuowanymi. Nie można też dopuścić do przekształcania mieszkań na zakłady dobroczynne i szpitalne dla osób trwale niezdolnych do pracy, którymi winna gmina się zaopiekować, ale nigdy nie kwestionowaliśmy koniecznych ulg dla bezrobotnych i to kosztem naszych własnych dochodów, ustawowo reglamentowanych i więcej niż wystarczająco daninami przeciążonych. Jeżeliśmy czasem wskazywali na to, że ciężar ten nie tylko na nas powinien być nałożony, toteż nie gwołdaliśmy chęci uchylecia się od niego, a w zrozumieniu całej grozy problemu bezrobocia, wymagającego wysiłku całego społeczeństwa, a nie tylko jednej melicznej stosunkowo jego części.

Mamy zrozumienie dla postulatów równowagi społecznej, jako warunku nieodzownego potęgi Państwa i jego zdolności obronnej, ale właśnie w imię tej równowagi trzeba, zdaniem naszym, ulgi dawać ściśle tym, którzy istotnie ich potrzebują, pilnie bacząc, by nie obejmowały one maruderów, chętnie pod tenże płaszczek się chroniących, a stokrotnie liczniejszych od tych cui bono to było robione. Gdy tego ostatniego warunku nie zachować, najczystsza w intencjach akcja staje się zgubna w skutkach, gdyż pomoc dla potrzebujących rozmięka się na drobne, a rozmięka co raz dalsze demagogiczne zachcianki u wszystkich tych, którzy zawsze chcą: „ani siać, ani orać, ale piony zbierać“.

Niezmierzony jest szereg jeszcze innych krzywd moralnych, wyrządzonych społeczeństwu przez istnienie ustawy o ochronie lokatorów, nie licząc chwilowo krzywd materialnych. Umożliwienie rozbieżności między realnymi możliwościami finansowymi, a poziomem mieszkania w konsekwencji doprowadza do dysproporcji i w innych wydatkach, najprzód z mieszkaniem związanych, a następnie i zupełnie odcień niezależnych. Zupełny marazm w dziedzinie inicjatywy handlowej i wytwórczej, związanej nieodłącznie z koniecznością przenoszenia się z miejsca na miejsce, stał się zjawiskiem naturalnym, na skutek oportunistycznej kalkulacji, wynikającej z „posiadania“ mieszkania, chronionego skrzydłami ustawy. Okopanie się w najlepszych punktach handlowych przedsiębiorstw, za żywa gnijących, niezdolnych do życia, a czepiających się tego życia li tylko w imię utrzymania „chronionego“ lokalu, wszystko to sprzyja produkcji wykołajenców, moralnie nie wartych, zatruwających atmosferę życia gospodarczego kraju. Ileż jeszcze trzeba przykładów, żeby odtworzyć cały obraz bezwładu moralnego, mającego swe źródło w owej nieszczęśliwej ustawie o ochronie lokatorów? Może i to było potrzebne. Może, zresztą, kiedyś ten stan rzeczy nie raził tak bardzo na tle ogólnym naszego ówczesnego życia i jego tempa. Ale teraz, w obliczu Gdyni, C. O. P-ów, Rożnowów i całego rozmachu życia gospodarczego kraju, jakże groteskowo wygłąda ten przeżytek, stągający swą genezą wyjątkowych okoliczności czasów wojennych. Wprost instynktownie chciałoby się go strząsnąć jednym ruchem ramion, jak stary zmięty lachman, nie licujący z dzisiejszym obliczem Polski.

To właśnie oblicze, pomimo wszystko, czyni nas optymistami.

Toteż poprzez chmury prolongat, poprzez wszelkie uzasadnienia widzimy jednak, jak zrozumienie potrzeby takiego odruchu kroczy niepowszrymanie naprzód, jak coraz szersze kręgi zatacza, i dlatego wierzymy, że niedaleki ten dzień, gdy w Polsce chroniony będzie człowiek stary, chory i niedołężny, zaś ludzie dojrzały i zdrowi swą własną pracą i zapobiegliwością będą ochraniać swój dach nad głową bez pomocy uszaw wyjątkowych.

Ważne dla właścicieli nieruchomości zmiany K. P. C.

Rozszerzenie kompetencji sądów grodzkich do spraw o wartości do 2000 zł. — Wylączenie spraw najmu o wartości sporu przewyższającej 2000 zł. — Egzekucje z ułamkowej części nieruchomości

Ogłoszony został dekret Prez. Rz. z dnia 21 listopada 1938 r., wprowadzający różne zmiany w procedurze sądowej zarówno karnej jak i cywilnej.

Dekret ten, mający na celu usprawnienie postępowania sądowego, składa się z trzech części.

Część pierwsza zawiera zmiany, wprowadzone w kodeksie postępowania karnego. W części drugiej mieszczą się zmiany, jakim ulec mają dotychczasowe przepisy o postępowaniu spornym i egzekucyjnym w sprawach cywilnych. Przepisom, normującym przejściowe sytuacje procesowe, poświęcona jest trzecia część dekretu. Niektóre z wprowadzonych powyższym dekretem zmian procedury cywilnej mają nader doniosłe znaczenie dla własności nieruchomości, wobec czego ważniejsze z tych przepisów poniżej przytaczamy.

Przede wszystkim dekret rozszerza właściwość rzeczową sądów grodzkich, poddając ich kompetencji sprawy majątkowe, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 2000 zł., gdy dotychczas sądy grodzkie rozstrzygały sprawy tylko do 1000 zł. Z ogólnym rozszerzeniem właściwości sądów grodzkich związane jest pewne ograniczenie ich kompetencji w odniesieniu do spraw komornianych. Dotychczas do właściwości sądów grodzkich należały bez względu na wysokość przedmiotu sporu wszystkie sprawy komorniane, a mianowicie spory o istnienie, unieważnienie, albo rozwiązanie umowy najmu, o rozszerezenia pieniężne z najmu wynikające oraz sprawy o wydanie lub odebranie przedmiotu najmu i zatrzymanie rzeczy, wniesionych przez lokatora do przedmiotu najmu. Odtąd zaś kompetencję sądów grodzkich podlegać będą tego rodzaju sprawy tylko w tych wypadkach, gdy wartość przedmiotu sporu nie przewyższa 2000 zł., w innych zaś wypadkach sprawy te będą musiały być kierowane do sądu okręgowego.

W związku z tą zmianą staje się specjalnie ważną kwestia ustalenia wartości przedmiotu sporu w omawianych wyżej sprawach, wynikających ze stosunku najmu, w szczególności w sprawach o eksmisję. Dekret reguluje to zagadnienie, postanawiając, że w sprawach o istnienie, unieważnienie albo rozwiązanie umowy najmu lub dzierżawy, oraz o wydanie lub odebranie przedmiotu najmu lub dzierżawy (eksmisję) wartość przedmiotu sporu stanowi przy umowach, zawartych na czas oznaczony,

suma czynszu za czas sporny, lecz nie więcej niż za rok, przy umowach zawartych na czas nieoznaczony — sumą czynszów za czas potrzebny do wypowiedzenia. Jeżeli więc wypowiedzenie najmu jest kwartalne, to wartość przedmiotu sporu w sprawach o eksmisję stanowi kwartalne komorne, przy miesięcznym wypowiedzeniu — komorne miesięczne.

Przepis o wcześniejszym wytoczeniu pozwu o eksmisję, obejmujący poprzednio tylko sprawy o dzierżawę, rozszerzony został również na sprawy zwykłego najmu. Odnośny przepis dekretu postanawia mianowicie, że pozew o wydanie lub odebranie przedmiotu najmu lub dzierżawy w terminie, w którym najem lub dzierżawa wygasa, można wnieść do sądu jeszcze przed tym terminem.

Doniosłe znaczenie dla właścicieli nieruchomości posiada zmiana przepisu o egzekucji długu hipotecznego z ułamkowej części nieruchomości. Egzekucja taka przeciwko współwłaścicielowi może być wszczęta tylko wówczas, gdy część ta nie jest obciążona łącznie z innymi częściami.

Opisowi i oszacowaniu podlega cała nieruchomość, sprzedaży zaś tylko część należąca do dłużnika. Przepis ten stosuje się także do egzekucji z ułamkowej części nieruchomości niehipotekowanej. Z powyższego wynika, że w wypadku, gdy hipoteka ciąży na całej nieruchomości, wystąpienie przeciwko współwłaścicielowi nie jest możliwe. Dotychczasowy zaś przepis dopuszczał taką możliwość, wymagając tylko od wierzyciela złożenia wniosku o podział długu odpowiednio do wartości poszczególnych części ułamkowych.

Szereg przepisów nowego dekretu zmierza do odciążenia sądów. Do nich należy m. in. podniesienie minimalnej wartości sporu przy wnoszeniu skarg kasacyjnych z 500 zł. do 1500 zł. w sądach powszechnych oraz z 300 zł. do 500 zł. w sądach pracy. Temu samemu celowi służy powierzenie komornikom dokonania planu podziału sum, uzyskanych z egzekucji i in. W dekrecie zawarte też są pewne postanowienia, które powinny się przyczynić do przyspieszenia osądzania spraw.

W końcu dekret uzupełnia luki w przepisach i wyjaśnia wątpliwości, jakie powstały przy stosowaniu niektórych przepisów kodeksu postępowania cywilnego.

Dekret o ochronie interesów Państwa

W dniu 24 listopada r. b. wszedł w życie dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 listopada 1938 o ochronie niektórych interesów Państwa.

Dekret przewiduje szereg sankcji karnych w sprawach o przestępstwa przeciwko obronności Państwa i gospodarstwu narodowemu, przeciwko niezależności życia publicznego, o przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu, oraz normuje kwestie, pozostające w związku z dozorem policyjnym w sprawach o zbrodnie stanu.

W przepisach, omawiających przestępstwa przeciwko obronności Państwa i gospodarstwu narodowemu, dekret przewiduje karę więzienia za uszkodzenie przedmiotów lub urządzeń, służących celom wojskowej obrony Państwa lub sił zbrojnych, przy czym sprawca podlega karze dożywotniego więzienia lub karze śmierci, jeżeli wyżej określony czyn spowodował wielką szkodę dla wojskowej obrony Państwa albo popełniony został w czasie wojny. Utrudnianie lub uniemożliwianie prawidłowego działania zakładów, wytwarzających broń lub inny sprzęt wojskowy, podlega karze więzienia do lat 5 lub aresztu.

Ochrona waluty polskiej i polskiego eksportu przeprowadzona została w dwóch doniosłych przepisach. W szczególności karze więzienia do lat 3 podlega publicz-

ne rozpowszechnianie fałszywych wiadomości w celu podważenia zaufania do waluty polskiej lub kredytu publicznego oraz dostarczanie zagranicę towaru sfalszowanego lub fałszywie oznaczonego, jeżeli stąd wynikła szkoda dla interesów eksportu polskiego.

Publiczne nawoływanie do strajku powszechnego bądź do powszechnego zamknięcia zakładu przez pra-

Wszystkim Prenumeratom, Czytelnikom i Przyjaciółom naszego pisma składamy serdeczne życzenia pomyślnego Nowego Roku.

REDAKCJA

rodawcę, bądź też do wstrzymania dowozu żywności do miasta, podlega karze więzienia do lat 5. Wszelka propaganda na rzecz takiego strajku, podlega karze więzienia do lat 3 lub aresztu do lat 3.

Publiczne rozpowszechnianie fałszywych wiadomości, mogących wyrządzić dotkliwą szkodę interesom Państwa, bądź osłabić ducha obrończego społeczeństwa, bądź też obrazić powagę organów naczynych Państwa, podlega karze więzienia do lat 2 i grzywny. Karą aresztu do roku ściągane jest rozpowszechnianie fałszywych wiadomości, mogących być podstawa do wszczęcia postępowania karnego lub dyscyplinarnego, ogłaszanie aktu oskarżenia lub innego pisma procesowego przed jego odczytaniem na rozprawie w sprawie karnej, albo wiadomości o przebiegu niejawnego posiedzenia sądu, narad lub głosowania sędziów, przedstawianie w toku postępowania sądowego w sposób fałszywy przebiegu rozprawy głównej, albo podejmowanie w d. l. u. oceny widoków winy oskarżonego lub zasadności rozstrzygnięć stron, wreszcie poddawanie złośliwej ocenie wyroku sądu.

W przestępstwach przeciwko porządkowi publicznemu dekret przynosi również przepis ramowy, uprawniający ministra spraw wewnętrznych do wprowadzania w drodze rozporządzeń zakazów publicznego odbioru określonych zagranicznych stacji radiowych, przy czym kto w miejscu publicznym lub w większym gronie osób odbiera przez głośnik radiowy stację, objętą prawnym zakazem władz podlega w trybie administracyjnym karze aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 3000 zł., albo jednej z tych kar, z tym, że aparat radiowy może ulec konfiskacie.

W razie skazania za zbrodnię stanu sąd może zarządzić, jako środek zabezpieczający, rozciągnięcie nad skazanym dozoru policyjnego na czas od jednego roku do lat 5. Powyższy dozór wiąże się z nakazami lub zakazami pobytu w określonych miejscowościach, i obowiązkiem meldowania się władzy administracyjnej.

Wykonanie dekretu powierzone zostało ministrom spraw wewnętrznych i sprawiedliwości.

Ulgi dla nowowznoszonych budowli obowiązuje od 1 stycznia 1939 r.

Z dniem 1 stycznia 1939 roku wchodzi w życie przepis ustawy o ulgach inwestycyjnych w zakresie ulg dla nowowznoszonych budowli. Jak wiadomo przepisy te wprowadzają znaczne ograniczenia w dotychczas obowiązujących przywilejach, przysługujących nowowznoszonym budowliom. Szczegółowe streszczenie wspomnianych przepisów podaliśmy w swoim czasie, obecnie przypomniemy je czytelnikom w związku z ogłoszeniem rozporządzenia wykonawczego do ustawy o ulgach inwestycyjnych.

Ulgi w zakresie podatku od nieruchomości 10-letnie zwolnienie

Zasadniczo nowowznoszone budowle oraz części dobudowane, zarówno mieszkalne jak i przeznaczone na inne cele, w miastach i gminach wiejskich, korzystają z 10-letniego okresu zwolnienia od podatku od nieruchomości na obszarze całego państwa z wyjątkiem Gdyni, gdzie ulgi te służą nadal w ciągu 15 lat.

Bieg dziesięcioletniego terminu zwolnienia podatku od nieruchomości nowowzniesionych budowli i części dobudowanych rozpoczyna się z dniem, w którym chociażby jeden lokal (pomieszczenie) poza mieszkaniem dozorca domowego został oddany do użytkowania, bez względu na to, czy użytkowanie nastąpiło za zezwoleniem, czy też bez zezwolenia właściwej władzy budowlanej, przy czym przez części dobudowane rozumie się przebudowę lub nadbudowę, a więc w żadnym razie nie przebudowę.

15-letnie zwolnienie

Przewidziany wyżej okres dziesięcioletni przedłuża się do lat piętnastu dla domów mieszkalnych, zawierających lokale mieszkalne nie większe niż trzyizbowe.

Piętnastoletnie zwolnienie od podatku od nieruchomości służy wymienionym domom (budowlom nowowznoszonym i częściom dobudowanym) pod warunkiem, że wszystkie lokale mieszkalne w tych budowlach będą się składać nie więcej niż z trzech izb. Istnienie w takiej budowlu choćby jednego lokalu, składającego się z więcej niż z trzech izb, uzasadnia tylko dziesięcioletnie zwolnienie od podatku od nieruchomości. Nie wpływa natomiast na prawo do piętnastoletniego zwolnienia od podatku od nieruchomości istnienie w takiej budowlu lokalii niemieszkalnych (np. przemysłowych, handlowych, garaży i t. p.), lokale te jednak korzystają ze zwolnienia od podatku od nieruchomości tylko przez 10 lat.

Ze zwolnieniem od podatku od nieruchomości wiąże się ściśle ulgi w podatku od lokali, przy czym piętnastoletnie zwolnienie od podatku od lokali służy tylko tym lokalom mieszkalnym, które znajdują się w nieru-

chomościach, korzystających z 15-letniego zwolnienia od podatku od nieruchomości.

Wymienione wyżej ulgi w podatku od nieruchomości przyznawane będą z urzędu, t. j. bez obowiązku składania podań przez płatników. Władza, sprawująca nadzór nad budownictwem przysłać będzie właściwemu miejscowemu urzędowi skarbowemu w terminach do końca lipca i do końca stycznia każdego roku wykaz budowli wykonanych w ciągu każdego półrocza, poprzedzającego te miesiące, z wymienieniem szczegółów, uzasadniających korzystanie z ulg. Na podstawie tych danych władza skarbową wyda orzeczenie o uldze.

Ulgi w zakresie podatku dochodowego Prawo potrącenia kosztów budowy

Osoby fizyczne i prawne oraz członkowie spółdzielni mieszkaniowych lub mieszkaniowo-budowlanych bez względu na to, czy nowowzniesiony dom wybudowany został na obszarze gm. ni miejskiej, czy też na obszarze gm. ni wiejskiej, mają prawo z dochodu podlegającego opodatkowaniu potrącić sumy będące częścią tego dochodu, a zużyte na budowę, z wyłączeniem jednak sum, uzyskanych z pożyczek, udzielonych przez Państwowy Fundusz Budowlany. Prawo potrącenia nie może wynosić więcej niż 15.000 zł. na pierwszy lokal mieszkalny i 5.000 zł. na każdy następny lokal mieszkalny. (Dla Warszawy odpowiednio — 20.000 zł. i 7.000 zł.).

Jedynie na obszarze C. O. P. i Gdyni ulgi te służą bez żadnych ograniczeń, t. j. ani co do wysokości dopuszczalnych do potrąceń kosztów budowy, ani co do ilości izb w poszczególnych lokalach mieszkalnych.

Potrącenie, o którym mowa wyżej, dokonane będzie w zasadzie z dochodu danego roku operacyjnego, w którym sumy zużyte na budowę lub na inwestycje wydatkowane. Jeżeli zaś suma, ulegająca potrąceniu, przewyższy ten dochód, nadwyżka będzie potrącona z dochodu następnych 4-ech lat. Prawo potrącenia może być zatem realizowane w ciągu 5 lat.

Osobom prawnym prawo to służy wyłącznie dla jedno i dwuzbowych mieszkań, jednakże niezależnie od tego czy wznoszona przez nie budowla zawierać będzie oprócz tych mieszkań również mieszkania większe.

Podatek dochodowy, przypadający od dochodu pozostałego po potrąceniu kosztów budowy oblicza się według stopy procentowej takiej, jak przypadaby do płacenia, gdyby potrącenie żadnych nie było. Sposób obliczenia podatku dochodowego wyjaśni następujący przykład: Dochód płatnika wynosił zł. 100.000; od sumy tej podatek wynosił zł. 25.044,— czyli stopa procentowa podatku wynosi 25,04%. Z tytułu poniesionych kosztów budowy słu-

Ogłoszenie.

Dyrekcja Towarzystwa Kredytowego miasta Łodzi

podaje do wiadomości na podstawie § 71 Ustawy (Dz. U. R. P. 1937 r. za Nr 41), że w dniu **10 stycznia 1939 roku** o godzinie 18 w gmachu Towarzystwa, przy ulicy Pomorskiej Nr 21 odbędzie się **Nadzwyczajne Zebranie Pełnomocników Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi** z następującym porządkiem dziennym:

1. Zmiana Statutu Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi.

Zebranie odbędzie się przy obecności conajmniej połowy statutowej ilości pełnomocników (§ 74 Ustawy)

Łódź, dnia 9 grudnia 1938 r.

zy płatnikowi prawo potrącenia np. 90.000 zł., pozostaje do opodatkowania zł. 10.000. Otóż od tej sumy wymierza się podatek nie według skali podatku dochodowego, lecz stosuje się stopę 25,04%, a więc podatek wyniesie zł. 2.504.

Zwolnienie dochodów od podatku dochodowego

Dochody, płynące z nowowznoszonych domów mieszkalnych w gminach miejskich wolne są od podatku dochodowego do końca dziesiątego roku podatkowego od chwili ukończenia budowy, pod warunkiem, że budowle te zawierają mieszkania nie większe niż dwuizbowe.

Jeżeli nowowzniesiony dom składa się również z innych lokali niż mieszkalne, wówczas jest wolny od podatku dochód z domu w takiej części, jaka odpowiada proporcjonalnie przychodowi z lokali mieszkalnych w stosunku do przychodu z całego domu.

Dziesięcioletni okres zwolnienia od podatku dochodowego obejmuje 10 kolejno po sobie następujących lat podatkowych, począwszy od roku podatkowego, obejmującego rok operacyjny, w którym budowa domu została wykończona.

Przez wykończenie budowy lub dobudowy rozumie się wykonanie wszystkich robót związanych z budową lub dobudową z wyjątkiem zewnętrznego tynkowania lub licowania. Budowę uważa się za wykończoną również wówczas, gdy wszystkie lokale są oddane w użytkowanie, chociażby wymienione roboty nie zostały w całości wykonane.

Jeżeli dom mieszkalny zostanie oddany choćby częściowo do użytkowania przed ukończeniem budowy, dochód z tego domu, płynący w okresie od oddania do częściowego użytkowania do dnia ukończenia budowy podlega opodatkowaniu na zasadach ogólnych.

Ulgi w podatku dochodowym przyznawane są również z urzędu. Płatnik, w zeznaniach o dochodzie nie ma potrzeby wykazywania dochodów z domu, zwolnionego od podatku. Winien tylko do zeznania za rok operacyjny, w którym budowa domu została ukończona, załączyć zaświadczenie, stwierdzające: a) datę ukończenia budowy domu, b) że dom ten jest położony w gminie miejskiej, c) że posiada on lokale mieszkalne nie większe niż dwuizbowe, d) że posiada on również lokale niemieszkalne, o ile to rzeczywiście zachodzi.

W razie oddania budynku do użytku przed wykończeniem płatnik powinien dołączyć do zeznania o dochodzie zamiast wymienionego zaświadczenia — oświadczenie, że wszystkie lokale w budynku, stanowiącym przed-

miot ulgi zostały oddane w użytkowanie oraz podać datę oddania w użytkowanie ostatniego lokalu.

Jeżeli dom zawiera wyłącznie lokale mieszkalne i stanowi jedyne źródło dochodu płatnika, nie ma on obowiązku składania zeznań o dochodzie za okres zwolnienia. Zaświadczenie jednak powinien przedstawić w dniu, w którym byłby obowiązany złożyć zeznanie.

Prawo potrącenia kosztów robót kanalizacyjnych i wodociągowych oraz budowy garaży

Właścicielom nieruchomości, którzy przeprowadzą w swoich domach kanalizację lub wodociąg, bądź wybudują garaże, służy prawo potrącenia z ogólnego dochodu podlegającego opodatkowaniu, sum wydatkowanych na ten cel z wyłączeniem pożyczek, udzielonych przez Państwowy Fundusz Budowlany.

Zwolnienia od opłat stemplowych

Pisma dotyczące się przejścia własności nowych budynków mieszkalnych, składających się wyłącznie z lokali jedno- lub dwuizbowych, bądź budynków mieszkalnych na terenie C. O. P. oraz w granicach administracyjnych miasta Gdyni, wolne są od opłat stemplowych, o ile pismo takie zostało sporządzone po raz pierwszy w ciągu 2-ech lat od dnia, w którym zaczęto go używać w całości lub w części. W razie, gdy budynek nie jest wykończony, umowa o przejście własności tego budynku wolna jest od opłat stemplowych w ciągu 4-ech lat od dnia rozpoczęcia robót technicznych, celem położenia fundamentów.

Wszystkie wymienione wyżej ulgi dla nowowznoszonych budowli służą pod warunkiem, że budowa rozpoczęła zostać po 1 stycznia 1939 r., a ukończona nie później niż do dnia 31 grudnia 1942 r.

Do domów mieszkalnych lub garaży, których budowa została lub będzie rozpoczęta przed dniem 1 stycznia 1939 r., stosują się ulgi przewidziane w ustawie z dnia 24 marca 1933 r. o ulgach dla nowowznoszonych budowli.

Osoby, które budowę domów rozpoczęły przed dniem 1 stycznia 1939 r., powinny w celu zachowania prawa do ulg wykazać się zaświadczeniem władzy sprawującej nadzór nad budownictwem, że w dniu 31 grudnia 1938 r. były wykonane fundamenty pod wznoszony dom. To samo dotyczy części dobudowanych z tą różnicą, że przy dobudowie pięter wymagane jest zaświadczenie, że były rozpoczęte roboty murarskie związane z dobudową tych pięter.

Z orzecznictwa Najwyższego Trybunału Administracyjnego

Potrącenie kosztów budowy domu mieszkalnego winno być przyznawane bez żadnych obliczeń na koszty utrzymania budującego

Ustawa o ulgach dla nowowznoszonych budowli z dnia 24 marca 1933 r. przyznaje tym, którzy budują domy mieszkalne, prawo potrącenia z ogólnego dochodu, podlegającego opodatkowaniu, sum będących częścią tego dochodu a zużytych na budowę.

Przepis ten władze skarbowe interpretowały w sposób swoisty, mianowicie najpierw ustalały kwotę, zużytą przez płatnika na koszty własnego utrzymania i dopiero po uprzednim odliczeniu tej kwoty od całego dochodu, podlegającego opodatkowaniu, potrącały poniesione koszty budowy od pozostałej różnicy, motywuując swoje stanowisko tym, że płatnik nie mógł wydać na budowę więcej, niż mu pozostało po pokryciu wszystkich wydatków niezbędnych na utrzymanie. Takie obliczanie ulgi wywoływało często spory między płatnikami a władzami wymiarowymi. W rezultacie jedna z takich spraw oparła się o Najwyższy Trybunał Administracyjny, który uznał interpretację skarbową za błędną: stwierdzając w wyroku z dnia 14. 9. 38 r. L. Rej. 4655/35, że prawo potrącenia od dochodu, podlegającego podatkowi dochodowemu, sum zużytych na budowę domów mieszkalnych nie jest ograniczone do nadwyżki tego dochodu ponad koszty utrzymania płatnika i jego rodziny w danym roku.

W uzasadnieniu wyroku N. T. A. stwierdza, że w myśl przepisów ustawy o podatku dochodowym dochód, podlegający opodatkowaniu, jest specyficznym pojęciem, różnym od dochodu w znaczeniu czysto gospodarczym czy finansowym, i wysokość tego dochodu różni się niejednokrotnie bardzo poważnie od efektywnych wpływów gotówkowych netto, jakie są uważane potocznie za dochód w znaczeniu gospodarczym. Ponieważ wg art 8 p. 3 ustawy z dochodu podatkowego nie mogą być potrącone wydatki na prowadzenie gospodarstwa domowego i na utrzymanie rodziny, a także skoro podstawą obliczenia ulgi z art. 3 ustawy z 24 marca 1933 ma być dochód podatkowy, przeto i przy ustalaniu tej podstawy obliczeniowej nie mogą być te wydatki brane pod uwagę, inaczej bowiem popadło by się w sprzeczność z wyraźnym postanowieniem art. 3, który każe potrącić koszty budowy od „dochodu podlegającego podatkowi dochodowemu“, a nie od tego dochodu, pomniejszonego o wydatki w myśl ustawy o podatku dochodowym niepotrącalne.

Przy „potrącaniu“ sum zużytych na budowę od dochodu, podlegającego opodatkowaniu, powinna być stosowana reguła czysto rachunkowego potrącenia tych sum od ustalonego w postępowaniu wymiarowym dochodu, podlegającego opodatkowaniu. Zupełnie zaś nie mieści się w ramach postanowienia art. 3 zapatrywanie, z jakiego wychodzi władza wymiarowa, że z dochodu podlegającego opodatkowaniu, o jakim mówi ten przepis, należy rachunkowo potrącić koszty utrzymania płatnika i rodziny, a dopiero od pozostałej ewentualnie reszty tego dochodu odliczać przewidzianą w tym postępowaniu ulgę. Do ustalenia takiej kolejności czy hierarchii wydatków, żaden przepis prawa nie daje podstawy i nie ma żadnego powodu do uważania za obowiązek płatnika pokrywania kosztów utrzymania siebie i rodziny z dochodu bieżącego, a wydatków na nową budowę z oszczędności, z przychodów nie stanowiących dochodu podlegającego podatkowi, lub wreszcie z zasobów gotówkowych, stanowiących efektywną równowartość potrąceń z tytułu odpisów na zużycie, strat w majątku lub innych pozycji potrącalnych z dochodu a efektywnie nie poniesionych — a nie odwrotnie. Ani przepisy ustaw o podatku dochodowym, ani przepisy ustaw o ulgach dla nowowznoszonych budowli, ani wreszcie rozporządzenie wykonawcze do tej ustawy takiego obowiązku na płatnika nie nakładają i tym samym nie nakazują odliczenia ulg w sposób, przez władzę pozwaną zastosowany.

Zresztą ścisłe ustalenie, które z wydatków płatnika poniesionych w okresie rocznym, zostały pokryte z dochodu a które w inny sposób — jest naogół niemożliwe, fundusze bowiem stanowiące bieżący dochód płatnika, zlewają się najczęściej w jego gospodarstwie z innymi funduszami i niemożliwe jest stwierdzenie, z jakich funduszy został wydatek realnie pokryty.

Nie można też domniemywać się — w braku wyraźnej wskazówki w tym kierunku w ustawie — iż droga do uzyskania ulgi, przewidzianej jako zachęta do budowy domów mieszkalnych, prowadzi przez wykazywanie wszystkich wydatków na utrzymanie własne i rodziny — skoro obowiązek taki jest najczęściej uciążliwy dla płatnika, a w obowiązującym stanie prawnym ma niewątpliwie charakter wyjątkowy. (Wspomnianą uciążliwość i-

HENRYK RABCZYŃSKI

Z dziejów nieruchomości łódzkich

Domy Nr 9 i 9a przy Starym Rynku
właściciele:

Nr 9 małż. Kuczwińscy

Nr 9a Sz. Jankielewicz i S. Drajhorn,

(Dokończenie)

Według tego rodzaju opis terenowy tej połowy wg wpisu hipotecznego rozdziału I-szego brzmi jak następuje:

„Nieruchomość miejska, należąca prawem pełnej własności s'osown'e do zaświadczenia Magistratu m. Łodzi z dnia 20 lutego 1910 r. za Nr. 6122 i planu sytuacyjnego, sporządzonego przez architekta Piotra Brukalskiego w roku 1910, oznaczona Nr. 192a, położona przy ulicy Stary Rynek w mieście Łodzi, powiatu łódzkiego, gubernii Piotrkowskiej, zajmuje łączną przestrzeń 53.69 sążni kwadratowych, czyli 736.5 łokci kwadratowych, składa się z budynków i placu i graniczy od północy z nieruchomością Nr. 192, ze wschodu z nieruchomością Nr. 192, od południa z nieruchomością Nr. 193 i od zachodu z ulicą Stary Rynek. O czym tutaj zapisano zgodnie z wnioskiem z dnia 19 maja 1910 r.

Wnieśli zarządzeniem Wydziału Hipotecznego z dnia 29. 5. 1910 r.“

Wobec tego, że monografie nieruchomości łódzkich w rzeczy samej stanowią część historii miasta i jego obywateli — nie od rzeczy będzie podzielić się z czytelnikami ważniejszymi sprawdzonymi faktami, odnoszącymi się do osób — czyli posiadaczy opisanych nieruchomości.

Edward — Juliusz — Bronisław Ludwik, który nabył 1/4 nieruchomości od Szeferowej, przybył do Łodzi z Warszawy jako skończony magister farmacji i doktor filozofii, w roku 1858, z koncesją rządową na otwarcie 3-ciej z rzędu apteki w Łodzi. Jak ustaliłem, był on synem znanego w Warszawie aptekarza Edwarda Ludwiga. Była to znana i wplywowa na gruncie Warszawy rodzina uszlachcona przez cesarzy. Stryj jego, Juliusz Ludwik, był głową kościoła ewangelicko-augsburskiego w Polsce, czyli generalnym Superintendentem.

Koncesja udzielona Edwardowi Ludwigowi, wydana w roku 1857, w dniu 2/14 października za Nr. 2662, przez Kommissję Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych, Zarząd Głównego Inspektora Służby Zdrowia w Warszawie zezwalała:

„na założenie 3-ciej apteki w mieście Łodzi, Gubernii Warszawskiej, w środku na przestrzeni trzywiorstowej zabudowanej pomiędzy apteką p. Knola, a końcem miasta w kierunku drogi, do Pabianic prowadzącej“.

Z powyższego jasno wynika, że do roku 1857 Łódź posiadała jedynie dwie apteki. Możemy tu wyjaśnić, że

lustruje w rozpoznanej sprawie: protokół przesłuchania świadka pod przysięgą m. in. na takie okoliczności jak „wiele wydano dokładnie na opał i oświetlenie w 1933 roku“, „ile wydatkowali płatnicy na prywatne telefony“ — jak również uzasadnienie w zaskarżonym orzeczeniu ujemnej oceny zeznań świadka tym, iż nie obejmują one wszystkich wydatków domowych i osobistych, np. wydatków na wyjazd do Druskienik, na odzież, kształcenie dzieci i t. p.“).

Zważyć wreszcie należy, iż interpretacja art. 3 zastosowana przez władzę pozwaną, prowadziłaby do niezgodnego z celem ustawy upośledzenia płatników ekonomicznie słabszych, a faworyzowania płatników finansowo silnych, a przede wszystkim osób prawnych, u których oczywiście żadnych wydatków na „utrzymanie“ od ulgi wyłączyć by nie można.

Z tych względów N. T. A. uchylił orzeczenie władz skarbowych.

Podatek drogowy

Projektowane stawki podatkowe w Łodzi na okres od 1. X. 1938 do 31. III. 1939

Na mocy znowelizowanych odpowiednio przepisów ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych przyznane zostało samorządom miejskim prawo pobierania podatku drogowego na pokrycie wydatków, związanych z utrzymaniem i budową dróg w obrębie granic administracyjnych miast.

Podatek powyższy będzie po raz pierwszy pobrany za drugie półrocze roku budżetowego 1938/39 i w Łodzi preliminowany jest za ten okres w wysokości około zł 350.000.—

Według uchwalonego przez Zarząd Miejski w Łodzi projektu statutu podatku, za okres półroczny, tj. za czas od 1. X. 38 do 31. III. 39, podatek będzie pobrany:

a) od gruntów, podlegających państwowemu podatkowi gruntowemu w wysokości 37,5% tego podatku, obliczonego bez dodatku i przewidzianych ustawowych ulg;

b) od przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, istniejących po dniu 1 października 1938 roku w wysokości 7,5% całorocznej ceny świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych, oraz

c) od budowli nowowzniesionych oraz z części nadbudowanych i przebudowanych, czasowo zwolnionych od podatku od nieruchomości, korzystających z ulg dla nowowznoszonych budowli, w wysokości 1,75% podstawy idealnego wymiaru podatku od nieruchomości.

Z całkowitego zwolnienia od podatku drogowego korzystają nieruchomości, podlegające ustawie o ochronie lokatorów, lub nie podlegające jej, o ile opłacają podatek od nieruchomości, przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe, wymienione w art. 3 ustawy o podatku przemysłowym, oraz nieruchomości, wymienione w art. 2 dekretu Prezydenta

R. P. o podatku od nieruchomości i § 7 rozporządzenia wykonawczego do tego dekretu (zasadniczo nie podlegające w ogóle podatkowi od nieruchomości):

Nieruchomości, obciążone kosztami pierwszego urządzenia ulic i placów, wolne są od podatku drogowego na okres lat 6-ciu.

Podstawę idealnego wymiaru podatku od nieruchomości, który, jak podano wyżej, jest podstawą obliczenia podatku drogowego, ustala się według omawianego projektu statutu w sposób następujący:

a) dla nieruchomości, których użytkowanie rozpoczęło się w ciągu roku budżetowego 1937/38 — czynsz roczny, obliczony w stosunku do czynszu, należnego za okres użytkowania;

b) dla nieruchomości, których użytkowanie rozpoczęło się w ciągu roku budżetowego 1938/39 — czynsz należny za okres użytkowania, obliczony od chwili rozpoczęcia użytkowania do dnia 31 marca 1939 roku w stosunku do czynszu, należnego za 1 miesiąc najmu lub dzierżawy.

Podstawa idealnego wymiaru podatku od nieruchomości ustalona zostanie w takiej wysokości, jaką należałoby przyjąć, gdyby te nieruchomości nie korzystały ze zwolnienia od podatku od nieruchomości, przy czym:

a) dla nieruchomości lub ich części nie oddanych w najem albo w dzierżawę przyjmuje się wartość czynszową w wysokości czynszu, jaki został uzyskany w razie wynajęcia;

b) dla nieruchomości niewynajmowanych lub niewydzierżawionych, dla których nie można ustalić podstawy według zasady, wymienionej w poprzednim punkcie, za podstawę wymiaru przyjmuje się 5% wartości obiegowej budynków wraz z należącymi do nich budowlami ubocznymi, podwórzami i placami;

pierwszą łódzką apteką była apteka Leinwebera, położona przy placu Wolności, dawnym Nowym Rynku. Apteka ta istnieje po dziś dzień, i prowadzona jest przez sukcesorów pierwszego łódzkiego aptekarza Leinwebera. Druga zaś apteka, która wymienia koncesja Ludwiga, była własnością p. Knola i położona była przy zbiegu ulic Andrzeja i Piotrkowskiej. I ta apteka znajduje się w tym samym miejscu; obecnym jej właścicielem jest p. Bartoszewski.

Swa aptekę trzecią z kolei w Łodzi zakłada Ludwig w r. 1858 w domu Srula Poznańskiego przy zbiegu ulic Nowomiejskiej i Starego Rynku, przenosi ją po jakimś czasie na przeciwny koniec Rynku, róg ulicy Aleksandryjskiej, dzisiejszej Żydowskiej, a w roku 1872 lokuje ją we własnym już domu w kupionej przez siebie kamienicy w środku Starego Rynku pod Nr. 9.

W połowie będącej własnością Ludwigów znajdujemy następnie takie zmiany własności, notowane hipotecznie:

Joanna z Noaków Ludwigowa kontraktem z dnia 11/23 stycznia 1876, sporządzonym przed rejentem Danielewiczem nabywa połowę, należącą do Ludwiga z dwoma innymi nieruchomościami za 21.000.— rubli. Po niej Herminia, córka Jana Voigt, w roku 1882, aktem sporządzonym u tegoż rejenta Danielewicza nabywa od Ludwiga jego połowę oraz nieruchomości Nr. 160 i część nieruchomości Nr. 817 za cenę 18.000 rubli.

Okazuje się, że Ludwig posiadał już 3 nieruchomości. Obydwie zmiany własności, wymienione powyżej, dowodzą jakichś rozrachunków wewnątrzno-majątkowych rodziny Ludwigów, bowiem Joanna z Noaków Ludwigowa była matką samego Ludwiga, a Herminia Voigt jego ciotką. Od tej ostatniej Edgar Zoe Haubold Ludwig syn Edwarda 27. 4. 1891 nabywa z powrotem za sumę 5000 rubli.

Obecnie Szymon Jankielewicz, syn Jeremiasza, i Salomon vel Szlama Dreihorn, syn Chaima-Borucha, są właścicielami tej nieruchomości, a to na tej zasadzie, że Edgar Joe-Haubold Ludwig decyzją Zwierzchności Hipotecznej z dnia 29 maja 1910 r. uznany za właściciela nieruchomości tę za aktem z dnia 1 października 1919 r. za Nr. 1115, zeznanym przed Notariuszem Mędrzeckim w Łodzi, sprzedał na początku wymienionym Szymonowi Jankielewiczowi i Salomonowi vel Szlamie Dreihornowi za 70.000,— marek polskich.

Jednocześnie aktem Nr. 1116, sporządzonym tego samego dnia, sprzedał Edgar Ludwig wspomnianym Jankielewiczowi i Dreihornowi swą aptekę za 90.000 marek. Tak apteka, jak i nieruchomość 192a pozostaje do dziś ich własnością. Sam Ludwig wyjeżdża do Niemiec, początkowo do Piły, gdzie żona jego posiadała majątek, a później przenosi się do Fürstenbergu w Meklenburgii, gdzie dokonywuje żywota jako rentier.

c) przy ustalaniu wartości obiegowej budynków fabrycznych nie dolicza się wartości maszyn i urządzeń technicznych, stanowiących przynależność tych budynków;

d) wartość obiegową ustala się na podstawie cen, płatnych w roku 1937, za takie same lub podobne nieruchomości, znajdujące się w analogicznych warunkach;

e) w przedsiębiorstwach, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, jako wartość obiegową można przyjąć, za zgodą płatnika, wartość ujawnioną w bilansie za 1937 rok operacyjny.

Dla części nadbudowanych lub przebudowanych bramy będzie pod uwagę czynsz względnie wartość czynszowa, przypadająca tylko od tych części, które podlegają podatkowi drogowemu.

Obowiązek podatkowy w odniesieniu do nowowzniesionych budowli rozpoczyna się z początkiem następnego miesiąca po dniu, od którego rozpoczyna się bieg terminu zwolnienia od podatku od nieruchomości na zasadzie przepisów o ulgach dla nowowzniesionych budowli. Obowiązek ten gaśnie z końcem tego miesiąca, w którym wygasa zwolnienie od państwowego podatku od nieruchomości.

Wymiar i pobór podatku drogowego uskutecznia Zarząd Miejski:

a) od gruntów oraz od przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych na podstawie danych, uzyskanych od władz skarbowych;

b) od nieruchomości na podstawie danych, dostarczonych na żądanie Zarządu Miejskiego przez właścicieli nieruchomości lub ich zastępców, oraz danych, ustalonych w drodze urzędowej.

O wymierzonym podatku drogowym zostanie płatnik powiadomiony nakazem płatniczym.

Przeciwko wymiarowi podatku służy płatnikom prawo wniesienia odwołania.

Na poparcie twierdzeń odwołania odnośnie niewłaściwego ustalenia przez Zarząd Miejski podstawy wymiaru dla nieruchomości podatnicy mogą żądać rozpatrzenia odwołania po zasięgnięciu na ich koszt opinii biegłych.

Listę biegłych ustala Zarząd Miejski w porozumieniu ze stowarzyszeniami właścicieli nieruchomości i Izba Przemysłowo-Handlową.

Wynagrodzenie biegłego zależne jest od wysokości podstawy wymiaru, wymienionej w nakazie płatniczym, i wynosi:

a) przy podstawie wymiaru do zł 1.000	zł 2.—
b) przy podstawie wymiaru powyżej zł 1.000 do zł 5.000	zł 5.—

c) przy podstawie wymiaru powyżej zł 5.000 do zł 10.000 zł 10.—

d) przy podstawie wymiaru powyżej zł 10.000 zł 15.—

Podatnik obowiązany jest pokryć z góry koszty zasięgnięcia opinii biegłych.

W wypadku niewpłacenia w wyznaczonym przez Zarząd Miejski terminie odpowiedniej na ten cel kwoty odwołanie rozpatrzone zostanie bez zasięgnięcia opinii biegłych.

Opinia biegłych ustalana jest komisyjnie po przeprowadzeniu wizji lokalnej.

Skład komisji biegłych stanowią: naczelnik Wydziału Podatkowego Zarządu Miejskiego lub wyznaczony przez niego zastępca oraz 2 biegłych.

Termin wizji lokalnej podawany jest odwołującemu się do wiadomości.

W końcu projektu statutu przewiduje rygory na wypadek niewpłacenia podatku w terminie oraz w razie dopuszczenia się wykroczeń przeciwko postanowieniom statutu.

Omawiane przepisy o poborze podatku drogowego na rzecz m. Łodzi wejdą w życie po zatwierdzeniu ich przez władze nadzorcze i ogłoszeniu w Łódzkim Dzienniku Wojewódzkim oraz w Dzienniku Zarządu Miejskiego w Łodzi z mocą obowiązującą od dnia 1 października 1938 roku do dnia 31 marca 1939 roku.

BIURO
ARCHITEKTONICZNO
BUDOWLANE

INŻ. FAJN i SKA

SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

ŁÓDŹ

Andrzeja 27a

TELEFONY:

238-37, 157-13 i 162-89

Przejdziemy obecnie w krótkich słowach do drugiej połowy nieruchomości, t. j. Nr. 9, hip. 192.

Ryfka z Szefnerów Gutgoldowa z tytułu spadku po ojcu swym Abrahamie Szefnerze, będąc współwłaścicielką nieruchomości w jednej czwartej części i z tytułu kupna od matki, właścicielką połowy domku tylnego — wszystkie swoje prawa do tych nieruchomości przez kontrakt z dnia 21 czerwca (3 lipca) 1866 przed rejentem Jaworskim w Łodzi zeznany, zbyła Szmulowi i Chanie małżonkom Tiefenbach, a ci kontraktem daty 24 Października/5 Listopada 1871 przed tym samym rejentem odstąpili ją Icykowi Pruszanowskiemu i Cywi Wołkowiczowej za rubli 4.000.—. Na kupno to Wołkowiczowa zaliczyła tylko rubli 1500.— i w takim stosunku jest właścicielką.

Szmul Chaïm i Chaja Sura ur. Hornstein małż. Wituńscy nabyli z kolei od Icka Bera Pruszanowskiego i Cywi Wołkowiczowej aktem z dnia 30 czerwca/12 lipca 1876, sporządzonym przed notariuszem Danielewiczem za sumę 5500.— rubli.

Tym sposobem właścicielami lewej połowy nieruchomości są małż. Wituńscy i Szlama Szefner, drogą spadku po ojcu. W roku 1882 cała ta połowa zostaje na żądanie Wituńskich wystawiona na licytację i zostaje nabyta z przetargu publicznego w Wydziale Cywilnym Piotrkowskiego Sądu Okręgowego 4/16 kwietnia 1879 r. i decyzją tegoż Sądu zostaje przyznana samemu Wituńskiemu za sumę 4195 rubli.

Całą tę połowę sprzedaje znów Wituński aktem 22 września/4 października 1802, sporządzonym przez notariusza Danielewicza wspomnianemu już uprzednio Ickowi Berkowi Prusznowskiemu za cenę 6000.— rubli.

W cztery lata później sprzedaje Prusznowski aktem z dnia 20 czerwca/2 lipca 1886, sporządzonym przez notariusza Danielewicza Moszkowi — Gedali Kalińskiemu za 5210.— rubli.

Od niego w roku 1894 za cenę 10.250 rubli nabywają tę nieruchomość małż. Berek i Cywia Gerszonowicz, aktem sporządzonym przed notariuszem Gruszczyńskim w dniu 31 maja/12 czerwca 1894 r.

W ich posiadaniu znajduje się lewa połowa domu przez lat 10 do roku 1904, po czym nabywa ją z publicznego przetargu, odbytego 5 października 1904 r. w Zjeździe Sędziów Pokoju, III Okręgu Piotrkowskiego, Władysław, syn Kazimierza Stachlewski, za cenę 14.500.— rubli.

Ostatnia zmiana własności następuje po czterech latach. Stachlewski sprzedaje lewą połowę domu kontraktem Nr. 2971 z dnia 3/16 czerwca 1908 r. aktem, sporządzonym przed notariuszem Trojanowskim — Józefowi i Frymecie małż. Kuczyńskim, w których posiadaniu znajduje się część nieruchomości, oznaczona dziś Nr. pol. 9, Stary Rynek, hip. 192 — do dnia dzisiejszego.

H. R.

„ELEKTRODOM“

ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA 115 TEL. 134-42

CENY NISKIE - DOGODNE RATY

POLECA:

RADIOODBIORNIKI, LAMPY
ŻYRANDOLE, ŻARÓWKI
GRZEJNIKI

Podatek od zbytku mieszkaniowego w Łodzi

Zarząd Miejski opracował projekt statutu o podatku od zbytku mieszkaniowego, pobieranego na rzecz m. Łodzi.

Projekt przewiduje opodatkowanie części mieszkalnych, które ze względu na swe przeznaczenie lub w stosunku do liczby osób, zamieszkujących mieszkanie, uważa się za zbędne.

Jako zbędne części mieszkalne, we wszystkich mieszkaniach uważane są pokoje, których liczba przekracza więcej niż o jeden liczbę osób, zajmujących mieszkanie.

Do liczby osób, zajmujących mieszkanie, nie zalicza się służby domowej i jej rodziny, zaś do liczby pokoi nie zalicza się t. zw. pokoi służbowych, zajmowanych faktycznie przez służbę domową i jej rodzinę, oraz kuchni, spiżarki, przedpokoju, pokoju kąpielowego, alkowy i werandy.

Podatek obowiązuje jest płacić główny lokator. Nowością w porównaniu z dotychczas obowiązującymi przepisami jest wprowadzenie solidarnej odpowiedzialności za podatek. Mianowicie za całkowite uiszczenie podatku mają być odpowiedzialni solidarnie z głównym lokatorem jego małżonek, wstępni, zstępni, przysposobieni i rodzeństwo, zamieszkali z nim stale razem w opodatkowanym mieszkaniu.

Od podatku wolne są:

a) mieszkania, znajdujące się w budynkach nowowzniesionych, w częściach nadbudowanych i przebudowanych, czasowo zwolnionych od podatków od nieruchomości na podstawie przepisów o ulgach dla nowozwoszonych budowli.

b) mieszkania służbowe lub reprezentacyjne urzędników państwowych, urzędników samorządu terytorialnego oraz duchowieństwa wyznań prawnie uznanych, o ile mieszkania takie są przywiązane do zajmowanych stanowisk,

c) mieszkania szefów oraz funkcjonariuszów przedstawicielstw konsularnych państw obcych, będących obywatelami państwa wysyłającego pod warunkiem wzajemności;

d) części mieszkalne, przeznaczone wyłącznie do wykonywania zawodu, o ile zawód ten wykonywa się w domu

e) jeden pokój zajmowany przez właściciela nieruchomości dla celów administracji, o ile:

1) właściciel zamieszkuje w administrowanej nieruchomości;

2) nie korzysta już ze zwolnienia z przyczyny wymienionej w p. d;

3) osobiście zajmuje się administracją (inkaso komornego, prowadzenie meldunków i t. p.) bez pomocy innych osób i

4) jeśli administrowaną nieruchomość zamieszkuje ponad 10 lokatorów, nie wliczając właścicieli i dozorców.

Niezależnie od tego Zarząd Miejski będzie miał prawo w wypadkach wyjątkowych, zasługujących na specjalne uwzględnienie, zwolnić całkowicie lub częściowo od podatku mieszkania lub zbędne części mieszkalne, zasadniczo podlegające opodatkowaniu.

Podstawę opodatkowania stanowi komorne albo wartość czynszowa całego mieszkania, ustalona na dany rok podatkowy dla podatku od lokali. Postanowienie to stanowi pożądaną inowację, gdyż dotychczas podatek od zbytku mieszkaniowego wymierzano od komornego z 1914 roku, co było anachronizmem, z którym od dawna należało zerwać.

Wysokość podatku pozostaje niezmienną i wynosi w stosunku rocznym za każdy zbędny pokój 10% podstawy opodatkowania, najwyższy jednak wymiar nie może przekroczyć 50% podstawy opodatkowania. Dotychczas natomiast dopuszczalny był wymiar do wysokości 100%.

Podatek płatny będzie w dwóch ratach półrocznych w ciągu miesięcy: kwietnia i listopada.

Podatek wymierza się za cały rok z góry. W wypadku stwierdzenia zmian w okresie wymiarowym, uzasadniających podwyższenie wymiaru, Zarządowi Miejskiemu przysługuje prawo skutecznego dodatkowego wymiaru, przy czym zmiany, zachodzące w pierwszej połowie kwartału, skutkują podwyższeniem wymiaru już za ten kwartał, w którym nastąpiły.

Zniżka wymiaru natomiast na wniosek płatnika następuje dopiero za okres od najbliższego kwartału po otrzymaniu zawiadomienia przez Zarząd Miejski o zmianie, uzasadniającej sprostowanie wymiaru.

Omówione wyżej przepisy mają być wprowadzone w życie od dnia 1 stycznia 1939 r.

Doniesie zarządzenia w sprawie niektórych papierów procentowych

Obniżenie oprocentowania listów zastawnych instytucji kredytu długoterminowego

Na zasadzie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 18 b. m. (Dz. Ust. 89, poz. 607), oprocentowanie 8% i 7% listów zastawnych Państwowego Banku Rolnego oraz 8% i 7% listów zastawnych obligacji Banku Gospodarstwa Krajowego zostało obniżone na 5½%, począwszy od daty płatności 2-go kuponu, płatnego po wejściu w życie wspomnianego dekretu.

Tym samym dekretem 8% listy zastawne Tow. Kredyt. Ziemiańskiego w Warszawie zostały obniżone na 4½%, począwszy od daty płatności 1-go kuponu.

Konwersja 8% pożyczki dolarowej

Wydany został dekret Prezydenta Rzeczypospolitej (Dz. U. R. P. Nr. 91), upoważniający ministra Skarbu do przeprowadzenia konwersji tych obligacji 8%-owej pożyczki dolarowej z r. 1925 (t. zw. pożyczki Dillona), które nie zostały skonwertowane na obligacje 4,5%-owe Wewnętrznej Pożyczki Państwowej z r. 1937.

W drodze tej konwersji, przeprowadzonej przez przestemplowanie obligacji ma być obniżone oprocentowanie pożyczki do 4,5% rocznie. Oprocentowanie obliczone jest od wartości nominalnej obligacji plus 5%-owa premia wykupu, przewidziana w warunkach emisji. Kupony od obligacji płatne będą w Nowym Jorku w dolarach Stanów Zjednoczonych.

Splata obligacji nastąpi do dnia 1 lipca 1963 r. przez amortyzacje półroczne drogą losowania lub skupu. Obligacje wylosowane płatne będą po 105% wartości nominalnej.

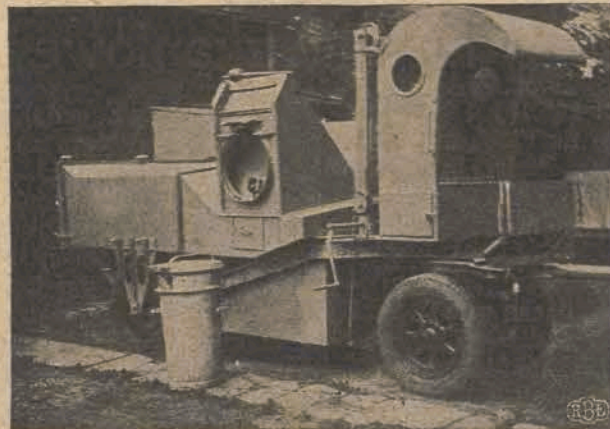
Jest to ostatnia z naszych pożyczek zagranicznych, której oprocentowanie ulega redukcji. Oprocentowanie innych pożyczek obniżone zostało już poprzednio, również poprzednio miała już miejsce dobrowolna konwersja 8%-owej pożyczki Dillonskiej na 4,5%-ową pożyczkę wewnętrzną. Obecnie ulega konwersji pozostała część emisji pożyczki Dillonskiej.

Przedsiębiorstwo Oczyszczania Miasta

Spółka z ogr. odp.

Łódź, ul. Piotrkowska 182, tel. 245-00

Wywozi śmieci z metalowych zbiorników sposobem bezpylnym, biorąc na siebie odpowiedzialność przed władzami administracyjnymi za terminowy wywóz.

Wóz P. O. M. do bezpylnego wywozu śmieci.

Wywóz odbywa się pod kontrolą I-go i Centralnego Stowarzyszeń Właścicieli Nieruchomości, po cenach bezkonkurencyjnie niskich.

Informacje i zapisy w biurach I-go Stow. Własc. Nieruch. m. Łodzi, Pomorska 18 i Centralnego Stow. Własc. Nieruchomości, Piotrkowska 46

Sprawa opłat stemplowych od umów nieważnych

Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dnia 24. 5. 1938 r. L. D. V. 7336 5/38, wystosowanym do władz skarbowych, zakazało wymierzania opłat stemplowych od dokumentów prywatnych, t. j. nie ujętych w formę aktu notarialnego, jeśli stwierdzają: umowę o przejście prawa własności do nieruchomości lub o ustanowienie prawa użytkowania na nieruchomości lub (na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej) o ustanowienie zastawu nieruchomości. Zarządzenie to zostało umotywowane tym, że — w myśl art. 82 prawa o notariacie — umowa o przejście, ograniczenie lub obciążenie prawa własności do nieruchomości, sporządzona nie w formie aktu notarialnego, jest nieważna, a w myśl art. 49 ustawy o opłatach stemplowych — pismo, stwierdzające czynność prawną, nie podlega opłacie stemplowej, jeśli dana czynność prawna jest w myśl prawa prywatnego nieważna. Ministerstwo Skarbu poleciło też urzędowi opłat stemplowych i urzędowi skarbowym, aby odmawiając wymierzenia opłaty stemplowej w razie przedstawienia dokumentu, o jakim mowa, zwracały uwagę stron, że dana umowa jest nieważna, że zatem nie powoduje żadnych skutków prawnych i że stanowiska prawnego ma być uważana za nieistniejącą.

Zarazem Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że zasady powyższe należy stosować wówczas, gdy chodzi o nieruchomość w rozumieniu prawa prywatnego, że zatem

zasady te nie mają zastosowania, jeśli umowa ma za przedmiot rzecz, która jest nieruchomością w rozumieniu art. 12 ustawy o opłatach stemplowych, lecz nie jest nieruchomością w myśl prawa prywatnego (taka sytuacja istnieje w przypadku, gdy np. pismo stwierdza umowę sprzedaży budynku bez jednoczesnej sprzedaży placu, na którym budynek stoi);

Jeśli chodzi o umowy najmu nieruchomości, to Min. Skarbu stanęło na stanowisku, że umowy takie nie nadają najemcy prawa użytkowania nieruchomości, lecz — jak wynika z wyraźnego brzmienia art. 370 kodeksu zobowiązań — nadają prawo używania, że zatem ważność umowy najmu nieruchomości nie zależy od formy notarialnej, wobec czego w tym wypadku opłata od prywatnego aktu należy się.

Wyjaśnienia Ministerstwa Skarbu w powyższej sprawie nasuwają zagadnienie opłat stemplowych od umów najmu lokali, podlegających ustawie o ochronie lokatorów, w szczególności lokali, co do których dobrowolne umowy najmu w myśl przepisów art. 3 ust. o ochr. lok. są zabronione. Chodzi tu o mieszkania do 4-ech pokoi z kuchnią włącznie, będące nawet dosyć często przedmiotem umów dobrowolnych, zawieranych przez strony, nieświadome bezskuteczności takich aktów. Skoro umowy te są z samego prawa nieważne i dla stron żadnych skutków prawnych nie powodują przeto, stosując konsekwentnie zasady, wyliczone w przytoczonym wyżej okólniku, uznać należy, że i te umowy opłatom stemplowym nie podlegają. Tymczasem praktyka skarbo-wa idzie w innym kierunku: opłaty stemplowe wymierzone są od wszelkiego rodzaju umów najmu bez względu na ich skuteczność prawną, co jest oczywiście sprzeczne ze stanowiskiem Ministerstwa Skarbu, zajęтым w kwestii nieważnych umów zbycia nieruchomości. Logiczną konsekwencją tego stanowiska jest konieczność zwolnienia od opłat stemplowych również nieważnych umów najmu lokali. Urzeczywistnienie tego wymaga odpowiedniej zmiany wykładni art. 88 ustawy o opłatach stemplowych, ustalonej przez Min. Skarbu w 1936 r., która to zmiana ze względu na słuszność wymiarów winna być przeprowadzona jak najprędzej.

UPROSZCZONE KSIĘGI HANDLOWE

DLA WŁAŚCICIELI NIERUCHOMOŚCI BUDYNKOWYCH

opracowane na podstawie nowej Ordynacji Podatkowej
DO NABYCIA W FIRMIE

A. J. OSTROWSKI SCY

ŁÓDŹ, UL. PIOTRKOWSKA 55

oraz

w Centralnym Stowarzyszeniu
Właścicieli Nieruchomości m. Łodzi, Piotrkowska 46

Jubileusz łódzkiego tramwaju 1898 — 1938

Kiedy sięgnę pamięcią do mych lat „szczęśliwych“ ilekroć zapragnąłem wiedzieć, ile wiosen sobie liczę i pytałem matki: „Mamo! Ile ja mam lat?“ Dostawałem stale stereotypową odpowiedź: „Jesteś taki stary jak łódzki tramwaj“ i zawsze wówczas diabli mnie brali, bo sam nigdy nie umiałem obliczyć właściwego wieku i musiałem się uciekać do pomocy babki...

Babka znów świetnie pamiętała tę datę, albowiem była to data jej pierwszego do Łodzi przyjazdu — data moich chrzcin.

Zameldowałem się na świat Boży razem z łódzkim tramwajem — i nikogo to nie obeszło poza moimi rodzicami i krewnymi — którym sprawilem dużo kłopotów i niepotrzebnych wydatków.

Jedynie dziś mogę już z całą pewnością twierdzić, że tramwaj a więc i ja byliśmy dla Łodzi u końca dziewiętnastego stulecia zapowiedzią nowej ery — ery elektrycznej.

Łódź nawet wówczas pobila rekord — bo o ile stolica zapychała jeszcze poczciwym... konnym tramwajem, Łódź... kopcuszek w porównaniu, zafundowała sobie od razu... tramwaj elektryczny.

Nie chcę tu opisywać straszliwej sensacji, jaką wywołało w Kominogrodzie pojawienie się tramwaju. Rozpacz przemożnej części dryndziarzy i furmanów, którym ten tramwaj włazł bezpośrednio w kaszę. Radości postępców i rozpacz bardziej zacofanej części ludności. Odkładam sobie tę część do bardziej źródłowego i ściśle historycznego opracowania, które żadną miarą w ramach niniejszego felietonu się nie pomieści. Atoli chcę się streścić.

W dniu 23 grudnia r. b. minęło pełnych lat czterdzieści od czasu kiedy tramwaje pełnią swoją służbę na ulicach Łodzi, służbę pożyteczną — będąc na przestrzeni tych lat czterdziestu najpopularniejszym środkiem komunikacji wszystkich mieszkańców naszego grodu. I to bez różnicy płci, wieku, majątku, narodowości i przynależności partyjnej.

Czterdzieści lat się na to złożyło. Nie ma co, piękny jubileusz. W ciągu ubiegłych lat tramwaje dobrze zasłużyły się Łodzi, i taki jubileusz należy uczcić tak, jakby na to zasługiwał.

Proponuję więc upominki szczodre dla wszystkich tych, którzy przy tym tramwaju trwają nieprzerwanie przez lat 40-ci.

Myślę o pracownikach od dyrektora począwszy na zamiataczu remizy skończywszy.

Quis

Czy można uzupełnić odwołanie po terminie ustawowym

Zasadniczo według obowiązujących przepisów złożenie uzupełniających wyjaśnień do odwołania po upływie 30-dniowego terminu odwoławczego nie jest dopuszczalne. W pewnych jednak wypadkach, a mianowicie, gdy odnośne wyjaśnienia spowodowane zostały uzupełnieniem motywów decyzji wymiarowej wyjaśnienia te muszą być przez władze skarbowe rozpatrzone na równi z odwołaniem. W tym sensie wypowiedział się N. T. A. w orzeczeniu z dnia 5. 4. 38 r. L. rej. 3436/36.

Sprawa miała się w ten sposób, że władze skarbowe odrzuciły księgi handlowe płatnika, podając w swej decyzji powody dyskwalifikacji ksiąg tylko ogólnikowo.

Płatnik w odwołaniu — wniesionym w terminie zakwestionował dyskwalifikację ksiąg handlowych, orzeczoną przez władzę wymiarową.

Po wniesieniu przez płatnika odwołania władza wymiarowa podała mu na piśmie ściśle skonkretyzowane powody dyskwalifikacji ksiąg, uzupełniając pierwotnie podane ogólnikowo motywów decyzji wymiarowej. Na pismo to płatnik udzielił wyczerpujących wyjaśnień, przeciwstawiających się stanowisku władzy wymiarowej. Ponieważ pismo płatnika z dodatkowymi wyjaśnieniami wpłynęło po terminie odwoławczym, Komisja Odwoławcza nie rozprawiła się wcale z jego zarzutami.

Takie postępowanie Komisji Odwoławczej uznane zostało za wadliwe przez Najwyższy Trybunał Administracyjny, który stwierdził, że instancja odwoławcza ma obowiązek rozprawienia się z wyjaśnieniami płatnika, przedstawionymi nawet po upływie terminu odwoławczego, jeżeli te wyjaśnienia zostały spowodowane uzupełnieniem przez władzę skarbową motywów decyzji wymiarowej.

Pożyteczność ksiąg gospodarczych dla właścicieli nieruchomości

Właściciele nieruchomości często narzekają na niesprawiedliwe wymiary podatkowe. Dotyczy to zwłaszcza podatku dochodowego, który jest niejednokrotnie niewspółmiernie wysoki w stosunku do osiągniętego dochodu. Dzieje się to m. in. z przyczyn następujących:

a) za przychód brutto przyjmuje się przy wymiarach podstawę podatku od nieruchomości, co nie jest zgodne z rzeczywistością, — gdyż czynsz umowny jest nieosiągalny z powodu niewypłacalności lokatorów lub próżnostania;

b) niektóre wydatki są kwestionowane i nie potrącane z dochodu;

c) właściciele nieruchomości przez własną nieświadomość nie korzystają nieraz z przysługujących im praw np. nie odliczają amortyzacji od inwestycji, wkładanych w nieruchomość i in.

Jedynym skutecznym sposobem zaradzenia temu jest zaprowadzenie ksiąg gospodarczych, w których wykazany będzie rzeczywisty dochód z nieruchomości i które dadzą faktyczny obraz sytuacji właścicieli nieruchomości, z którym odpowiednie czynniki będą musiały się liczyć.

Księgi winny być prowadzone i z innych przyczyn: zaoszczędzają one bowiem kłopotów, jakie się zdarzają przy nadpłatach, zagubieniu kwitu i pomyłce osoby wpłacającej lub urzędnika, a także stanowią kontrolę i rozliczenie dla samego właściciela nieruchomości, co ma szczególne znaczenie, gdy w nieruchomości jest kilku spółników lub administrator.

Wobec specyficznego charakteru nieruchomości, potrzebny jest specjalny system księgowania, który wymaga fachowych wiadomości i umiejętnego prowadzenia, aby zostały one uznane przez Urząd, dlatego też najlepiej powierzyć to sile fachowej.

Informacji w powyższej sprawie udziela biuro Centr. Stow. Wl. Nier., Piotrkowska 46.

RESTAURACJA

„TIVOLI”

(dawniej Meisterhaus)

wł. J. IDZIKOWSKI i A. NITECKI

Łódź, Przejazd 1. Tel. 126-30

POLECA

znaną ze swej wykwalifikowanej kuchni i bogato zaopatrzoną piwnicę

PRZYJMUJE

zamówienia na urządzenie wesel, bankietów i różnych okolicznościowych przyjęć

Zarząd Korporacji Przemysłowców Kominarskich

uprzejmie powiadamia Panów Właścicieli Nieruchomości, by w dobrze zrozumiałym własnym interesie zechcieli uporządkować kominy i miejsca przykominowe.

Celem umożliwienia należytego wycieru kominów i uniknięcia zanieczyszczenia mieszkań należy:

- 1) umocnić i otynkować kominy;
- 2) założyć ławy między kominami, a zwłaszcza na stromych dachach;
- 3) przymocować drabiny przy wysokich kominach;
- 4) urządzić zamknięte wejścia na dach i umocować na stałe klapy wejściowe;
- 5) założyć drzwiczki do wybierania sadzy;
- 5) nie mocować anten do kominów.

Wszelkich informacji udziela nasze Biuro Reklamacyjne w Łodzi, ulica Piotrkowska L. 120, telefon 142-78 codziennie bez przerw od 8,30 do 15,30, w soboty do 13.

Wyżej wymienione sprawy przewidziane są w przepisach policyjno-budowlanych (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202) z dnia 16. 2. 1928 r. oraz okólniku Wojewody Łódzkiego z dn. 26. 6. 1937 r. Nr. S. P. B. II/2/3/37 o akcji przeciwpożarowej.

Informacje i wiadomości bieżące

Wykazy nieruchomości

Urzędy skarbowe rozsyłają do właścicieli domów formularze wykazów nieruchomości, względnie wzywają do ich odbioru.

Stosownie do art. 58 Ordynacji Podatkowej wykazy te winny być wypełnione i złożone do właściwego urzędu skarbowego w terminie do 15 stycznia 1939 r. W wykazach tych należy wyszczególnić wszystkie lokale, znajdujące się w nieruchomości, tak mieszkalne jak i handlowe lub przemysłowe, z podaniem ilości pomieszczeń, charakteru ich użytkowania oraz wysokości czynszu lub wartości czynszowej za rok 1938, z uwzględnieniem wszystkich zmian, zaszytych w ciągu roku.

Szczegółowych informacji w sprawie wypełniania wymienionych wykazów udziela biuro Centralnego Stow. Własc. Nieruch. Piotrkowska 46, gdzie również otrzymać można wymagane formularze.

Listy szczegółowe lokatorów

W tym samym terminie t. j. do 15 stycznia 1939 r. właściciele domów obowiązani są równocześnie z wykazem nieruchomości złożyć we właściwym urzędzie skarbowym listy szczegółowe, po uprzednim wypełnieniu ich przez lokatorów.

Dodatek komunalny do podatku od nieruchomości na rok 1939

Zarząd Miejski ustalił na rok 1939 następujące stawki dodatku komunalnego do państwowego podatku od nieruchomości:

1. od nieruchomości budynkowych kategorii I, t. j. tych, w których co najmniej 50% ogólnej sumy czynszów komornianych względnie wartości czynszowej przypada na mieszkania jedno- i dwuizbowe:

a) przy ogólnej sumie komornego, nie przekraczającej zł 2000 — 30%,

b) przy ogólnej sumie komornego ponad zł 2000 do zł 4000 — 50%,

c) przy ogólnej sumie komornego ponad zł 4000 — 75% państwowego podatku od nieruchomości, obliczonego w stosunku 7% podstawy wymiaru podatku państwowego;

2. od nieruchomości budynkowych kategorii II, t. j. tych, w których co najmniej 50% ogólnej sumy czynszów komornianych względnie wartości czynszowej przypada na mieszkania trzy- i więcej izbowe oraz na lokale handlowe i przemysłowe:

a) od nieruchomości mieszkalnych — 100% i

b) od nieruchomości, użytkowanych na cele handlowe i przemysłowe — 75% państwowego podatku od nieruchomości;

3. od placów budowlanych oraz gruntów, które uzyskały charakter placów budowlanych — 100% państwowego podatku od nieruchomości, obliczonego w stosunku 7% podstawy wymiaru podatku państwowego.

Sprawa dozorców domowych

W związku z wypowiedzeniem przez dozorców domowych na dzień 1 stycznia 1939 r. warunków pracy i płacy oraz wysunięciem przez nich nowych żądań podwyżkowych zwołana została do Inspektora Pracy konferencja zainteresowanych stron. Na konferencji tej przedstawiciele własności nieruchomości wskazali na całkowitą bezpodstawność żądań dozorców, podkreślając m. in., że na skutek przeprowadzonych w ostatnich latach w domach łódzkich inwestycji, jak przyłączenie kanalizacyjne, ułożenie gładkich nawierzchni i t. p., warunki pracy dozorców polepszyły się znacznie, co przemawiałoby raczej za koniecznością obniżenia płac, a nie ich podwyższenia, tym bardziej że już dotychczasowe płace są wygórowane i w wielu wypadkach przewyższają płace wykwalifikowanych robotników przemysłowych.

Wobec tego, że porozumienia nie osiągnięto, spór przekazany został do rozstrzygnięcia przez Nadzwyczajną Komisję Rozjemczą.

Rudolf Roemer

Skład artykułów Technicznych
(dawniej Karol Mogk)

Spośród firm, które przyczyniły się w znacznym stopniu do rozwoju łódzkiego budownictwa należy wymienić firmę Rudolf Roemer, Skład Artykułów Technicznych, Łódź Nawrot 4, dawniej Karol Mogk.

Zaopatruje ona firmy budownicze i kanalizacyjno-instalacyjne we wszystkie artykuły, potrzebne dla budowy nowych domów wzgl. dla przyłączeń do sieci kanalizacyjnej. Firma wyspecjalizowała się w dziale sanitarno-wodociągowym, dostosowując się do potrzeb naszego miasta. Dostarcza ona ze składu wszelkie artykuły dla przewodów wodnych i gazowych, kanalizacji i centralnego ogrzewania, jak: rury wszelkiego rodzaju, wanny kąpielowe, umywalnie, klozety, wyborową armaturę oraz galanterię łazienkową.

W dziale hydraulicznym prowadzi firma Rudolf Roemer pompy wszystkich typów, krany, zasuwy, zawory, hydranty oraz węże gumowe i parciane do polewania ulic, podwórzy i ogrodów jak również dla celów pożarniczych.

Firma założona została w roku 1875 i od tego czasu stała się przodującą w branży technicznej. Obecny jej właściciel, p. Rudolf Roemer pracuje bez przerwy przeszło 40 lat w firmie i jego gruntowna znajomość branży i opinia rzetelnego kupca dają najlepszą gwarancję, że każdy kupujący zostanie sumiennie i ściśle podług swoich życzeń obsłużony.

Znając energię i pracowitość p. Rudolfa Roemera jesteśmy pewni, że zasłużona ta firma jeszcze długo istnieć będzie dla dobra naszego miasta i szerokich mas obywateli.

Zarządzanie i dysponowanie majątkami zagranicznymi

Komisja Dewizowa postanowieniem z dnia 28 listopada 1938 r. zezwoliła aż do odwołania osobom mającym miejsce zamieszkania w kraju, które dopełniły obowiązek zgłoszenia majątku zagranicznego na wynajmowanie lub wdzierżawianie posiadanych za granicą nieruchomości oraz przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych jak również dysponowanie wpływami osiągniętymi za granicą z posiadanych tam nieruchomości lub przedsiębiorstw, jeżeli zapłata następuje nie przed terminem jej wymagalności — na pokrycie podatków, opłat i wydatków związanych z posiadaniem, administracją i utrzymaniem danej nieruchomości lub przedsiębiorstwa w wysokości normalnie stosowanej, na pokrycie odsetek i kapitału długów hipotecznych oraz innych zobowiązań obciążających dane nieruchomości lub przedsiębiorstwa.

Osoby, posiadające za granicą tylko części przedsiębiorstw lub nieruchomości mogą dysponować wpływami na wymienione cele tylko w stosunku do posiadanej części nieruchomości lub udziału w przedsiębiorstwie.

Posiadacze majątków zagranicznych mają prawo udzielać cudzoziemcom pełnomocnictw do zarządzania tymi majątkami.

Powyższe przywileje przyznawane są pod warunkiem odsprzedania niez użytých na wydatki dozwolone mienia zagranicznego Bankowi Polskiemu w takim zakresie i w takim terminie, w jakim Bank Polski tego zażąda, oraz składania Komisji Dewizowej w ciągu miesiąca po upływie każdego półrocza kalendarzowego dokładnego sprawozdania z dokonanych obrotów.

Granice wysokości miejskich opłat kanalizacyjnych

Wysokość opłat miejskich za korzystanie z urządzeń kanalizacyjnych według orzeczenia N. T. A. (L. rej. 2940/36 z dn. 18. I. 37 r.) ma swoją granicę w sumie kosztów utrzymania tych urządzeń łącznie z oprocentowaniem kapitału zakładowego i stosunkowym odpisaniem na życie.

Z samej już istoty takich opłat wynika bowiem, że stanowią one jedynie słuszne obciążenie szczególne tych podmiotów, które z takich urządzeń korzystają lub też, gdy istnieje przymus korzystania z tych urządzeń, korzystać mogą. Skoro są to opłaty za korzystanie z urządzeń, to ich wysokość sama przez się ma określoną granicę górną, którą z reguły stanowi suma kosztów utrzymania tychże urządzeń łącznie z oprocentowaniem kapitału zakładowego i stosunkowym odpisaniem na życie.

Uchylenie obowiązku stosowania konstrukcji żelazo betonowych w budownictwie miast nie wojewódzkich

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych okólnikiem Nr. 21 z dn. 8. 7. 38 r. zarządziło zwolnienie we wszystkich miastach, za wyjątkiem miast wojewódzkich i Gdyni, aż do odwołania, od obowiązku stosowania szkieleatów żelazobetonowych, przewidzianego w rozporządzeniu o przygotowaniu w czasie pokoju obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej w dziedzinie budownictwa w odniesieniu do wyższych budowli.

Opodatkowanie odsetek skapitalizowanych

Urzędy skarbowe w niektórych wypadkach, w razie stwierdzenia dokonanej kapitalizacji odsetek hipotecznych, uważając kwotę skapitalizowanych odsetek za jednorazowy dochód wierzyciela, żądały opłacania od tej kwoty podatku dochodowego. N. T. Admin., rozpatrując to zagadnienie, stanął na innym stanowisku i w spr. Nr. 4817/36 uznał, że jeżeli wierzyciel wbrew treści umowy pożyczkowej i wbrew swej woli, z przyczyn leżących w woli dłużnika lub w jego stosunkach materialnych, należnych mu odsetek faktycznie w umówionych terminach nie otrzymuje i z tego powodu godzi się na ich skapitalizowa-

Dom wypraw **Z** Sprzedaż wyrobów fabryki
W. KNAPP **ZYRARDÓW**

ŁÓDŹ. PIOTRKOWSKA 87. TEL. 126-08. 126-04.

praktyczne podarunki świąteczne:

Dział męski		Dział damski	
Koszule białe	Krawaty najnowszych deseni	Bielizna damska z Charmeuse Lavable	Szale
" nocne	Rękawiczki	Nansuk i Madepolam	Rękawiczki
Piżamy	Szale	Szlafroki	Pończochy
Szlafroki	Getry	Lizeski	Chusteczki
Bonżurki			Piżamy
Skarpetki i t. p.			
Trykotaża, Pulowery, Kamizelki		Trykotaża, Swetry, Bluzki	

Bielizna dziewczęca, chłopięca i dla niemowląt

Dział płócien i Towarów Bawełnianych

Serwety do kawy, białe i kolorowe
Serwety brokatowe i gobelinowe
Obrusowe z metra, lniane i bawełniane
Kapy pikowe, białe i kolorowe
Inlety na wyspy
Materiały materacowe
Prześcieradła lniane, bawełniane, flanelowe
Frotte — na metry, prześcieradła, ręczniki, mydlniki i dywaniki

Dział kołder i Bielizny Pościelowej

Kołdry puchowe i watowe z chin i waty wełnianej
Kapy i poszewki przybrane i haftowane
Firany, koce podróżne i pledy
Pledy wełniane białe i kolorowe
Narzuty tapczanowe
Kapy na łóżka, tiulowe, etaminowe i t. p.

Fachowa obsługa

Wielki wybór — Ceny niskie

nie i spłatę ratalną, to bez względu na tę prywatnoprawną formę danego aktu stanowi to pod względem gospodarczym odroczenie spłaty zaległych odsetek. Tym samym kapitalizacja taka nie może być traktowana jako osiągnięcie przychodu w pieniądzu lub wartościach pieniężnych w rozumieniu art. 6 ustawy o podatku dochodowym.

OGŁOSZENIE

Zarząd Miejski w Łodzi podaje do wiadomości, że w drodze porozumienia z przedstawicielami Cechu Rzeźniczo-Wędliniarskiego obniżone zostały ceny na mięso i jego przetwory.

Obecnie obowiązują następujące ceny:

Wołowina . . . . . I gat.	kg	zł	1.30
" . . . . . II "	"	"	1.10
" bez kości	"	"	1.60
Cielęcina	"	"	1.40
Baleron	"	"	1.70
Pasztetowa	"	"	2.40
Serdelki	"	"	2.80
Kaszanka I gat.	"	"	1.00
" II "	"	"	0.80
Krakowska	"	"	2.40
Szynka gotowana	"	"	4.00
Boczek gotowany	"	"	2.40
Szmalce	"	"	2.00
Półdzwica surowa wędz.	"	"	4.00
Śłonina paprykowa	"	"	2.40
Rolada	"	"	2.40

Łódź, dnia 2 grudnia 1938 roku

Zarząd Miejski w Łodzi.

Oplatek i wręczenie karabinu maszynowego w Cechu Cukierników

Doceniając w pełnym znaczeniu tego słowa znaczenie F. O. N., Cech Cukierników Łódzkich, połączył do roczną uroczystość X. „Oplatka“ z wręczeniem pułkowi Strzelców Kaniowskich powiatu łódzkiego 1 karabinu maszynowego, ufundowanego sumptem Cechu.

Podniosła ta uroczystość odbyła się wczoraj w dniu 28 b. m. w siedzibie cechu przy ul. Kopernika. Uroczystości poświęcenia karabinu dokonał ks. dr. Edmund Bielicki — poczem odpowiednio przemówienie wygłosił do zebranych przedstawiciele wojska i społeczeństwa prezes cechu p. Karol Gostomski, któremu imieniem wojska dziękował p. kpt. Sitny.

Z kolei przemawiali przedstawiciel Izby Rzemieślniczej p. Spoliński, podstarszy cechu p. W. Jarmicki, p. Rajmund Lauer, przedstawiciel cukierników pabianickich, b. legionista. P. Kowalczyński mówił o tradycjach niepodległościowych cechu, podkreślając zasługi ś. p. Roszkowskiego, następnie Galewicza i innych niepodległościowców.

Uroczystość zakończyła wspólna biesiada, która w bardzo miłym nastroju przeciągnęła się do późnego wieczora.

Q.

W kraju i poza krajem

Dopuszczalność podwyżki czynszów przy inwestycjach w Niemczech

W Niemczech dopuszczalna jest podwyżka czynszów przy przeprowadzeniu inwestycji, służących dla ulepszenia realności, w granicach słusznego oprocentowania i amortyzacji kapitału w nie włożonego. Oprocentowanie przyjmuje się w wysokości 10%, a dla typowych inwestycji ustalono stawki stałe. Np. za urządzenie oświetlenia elektrycznego w klatce schodowej wolno podwyższyć czynsz rocznie o 12 RM za każde źródło światła, przy czym rozdziela się tę opłatę stosunkowo na lokatorów każdego piętra. Przy urządzeniu pralni ogólnej podwyższa się czynsz o 8% kosztów budowlanych i 15% kosztów instalacji, przy urządzeniu łazienek i klozetów wodnych odpowiednie stawki wynoszą 8% i 12%. Urządzenie centralnego ogrzewania umożliwia obciążenie najemców w wysokości 10% kosztów, urządzenie windy w wysokości 15% rocznie i to bez ograniczenia czasowego tej podwyżki. Również koszty konserwacji nowych urządzeń wolno przeliczyć na lokatorów.

LOPP i OPL domów

Komunikat

Podajemy do wiadomości, że na terenie Centralnego Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości m. Łodzi zawiązało się i rozpoczęło działalność Koło Miejsce Ligi Obrony Powietrznej Państwa.

W związku z powyższym zwracamy się do PP. członków Stowarzyszenia, aby zapisywali się na członków Koła.

Nie wątpimy, że wszyscy właściciele nieruchomości, zrzeszeni w naszym Stowarzyszeniu, w zrozumieniu doniosłości celów i zadań tego rodzaju instytucji, jaką jest Liga Obrony Powietrznej Państwa, zgłaszają będą swe przystąpienie do Koła.

Centralne Stowarzyszenie
Właścicieli Nieruchomości m. Łodzi
i Województwa Łódzkiego w Łodzi
ul. Piotrkowska 46.

Zarząd Koła Miejsce LOPP.

Tabliczki emaliowane dla właścicieli nieruchomości — członków LOOP są do nabycia w biurze Centralnego Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości m. Łodzi, Piotrkowska 46.

Nie wolno przechowywać łatwopalnych materiałów na strychach

Kilkakrotnie już zwracaliśmy uwagę w związku z zarządzeniami LOPP, na konieczność uprzątnięcia ze strychów wszelkich materiałów łatwopalnych.

Obecnie w Dzienniku Ustaw R. P. nr 87 ukazało się rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 października b. r., wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych oraz Przemysłu i Handlu o zapobieganiu powstawania i rozszerzania się pożarów w budynkach, regulujące te sprawy.

Przepisom rozporządzenia podlegają wszelkie budynki mieszkalne, budynki przeznaczone do użytku publicznego, mieszczące zakłady użyteczności publicznej oraz budynki mieszczące lokale urzędowe, biurowe, przemysłowe, składy i t. p.

W powyższych budynkach zabrania się przechowywania i gromadzenia na nieprzeznaczonych do zamieszkiwania częściach strychów materiałów łatwopalnych, a w szczególności słomy, trawy morskiej, drzewa, wełny drzewnej, wiorów drzewnych, papieru, szmat, olejów mineralnych, celulozoidu i t. p., oraz przedmiotów, wykonanych z tych materiałów.

Wszelkie przedmioty, znajdujące się na nieprzeznaczonych do zamieszkania częściach strychu, w korytarzach piwnicznych, klatkach schodowych, przejściach, przejazdach powinny być tak przechowane, aby mogły być niezwłocznie usunięte z tych pomieszczeń do innych części budynku.

Obowiązek przestrzegania przepisów rozporządzenia ciąży na lokatorach, jeżeli chodzi o pomieszczenia, których używanie związane jest z poszczególnymi mieszkaniami, zaś we wszystkich innych wypadkach na właścicielach domów wzgl. ich zarządcach.

Przechowywanie łatwopalnych materiałów na strychach jest dozwolone w domach, których stropy wykonane są w całości z materiałów ogniodpornych, zaś dachy wykonane z żelazobetonu, o grubości płyty co najmniej 8 cm.

Przepisy te w miastach wydzielonych obowiązują od dnia 30 listopada 1938, na obszarze zaś innych miejscowości wejdą one w życie po wydaniu odpowiednich zarządzeń przez właściwych wojewodów.

Światłochronny papier

W czasie projektowanych ćwiczeń opl. miasto nasze winno być pogrążone w ciemnościach. Ani jeden promień światła nie może przedrzeć się na zewnątrz z okien mieszkań, biur, urzędów, fabryk itp. Dlatego już należy zaopatrzyć się w specjalny, czarny, światłochronny papier do zasłaniania okien. Papier taki szerokości 225 cm sprzedaje Ośrodek Propagandy LOPP, Piotrkowska 149, w cenie 30 gr za 1 m bieżący.

Kalendarz-Informator LOPP na 1939 r.

Zarząd Główny LOPP opracował „Kalendarz-Informator LOPP na 1939 r.“. Nowe wydawnictwo ma formę kalendarza biurkowego z odpowiednimi rubrykami do drobnych notatek; posiada ogółem 53 ilustracje i tyleż opisów informacyjnych z zakresu lotnictwa i obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej. Cena kalendarza wynosi zł 2,50 za egzemplarz, co przy starannym wydaniu powyższego wydawnictwa stanowi opłatę stosunkowo bardzo niską. Kalendarze nabywać można w Ośrodku Propagandy i Sprzedaży LOPP.

BIURO ELEKTROTECHNICZNE FLORIAN DZIEDZICZAK

Łódź, ul. Główna 25 // Telefon 260-40

Wykonuje instalacje światła i siły z przyłączeniem do sieci miejskiej. Instalacje prądów słabych.

Ceny bardzo przystępne. :: Oferty i kosztorysy na każde żądanie.

ISTNIEJĄCE OD 1872 R.

TOWARZYSTWO KREDYTOWE M. ŁÓDZI

ŁÓDŹ, UL. POMORSKA N° 21

CENTRALA TELEF. 251-15

**PONOWNIE ROZPOCZĘŁO
WYDAWANIE POŻYCZEK
POD ZASTAW
NIERUCHOMOŚCI MIEJSKICH**

Listy zastawne Towarzystwa
posiadają przywileje bezpieczeństwa pupilarnego

OGÓLNA SUMA EMITOWANYCH LISTÓW OK. 70.000.000 ZŁ.

SPÓŁKA AKCYJNA

J. JOHN

W ŁODZI

Kotły żeliwne oryg. Strebela oraz radiatory (grzejniki) do ogrzewań centralnych.

Tokarki do metali najnowszej konstrukcji 9-iu typów.

Wiertarki do metali słupowe i kadłubowe.

Przekładnie zębate czołowe z zębami frezowanymi prostymi, skośnymi i daszkowymi, oraz koła zębate stożkowe z zębami heblowanymi.

Napędy paskami klinowymi (texropy).

Pędnie (transmisje) sprzęgła cierne i inne, naprężacze pasów i t. d.

Gładziarki (kalandry) dla przemysłu włókienniczego i papierniczego.

Postawy walcowe (mlewniki) typu Miaga, zapasowe walce żeliwne utwardzone.

Odlewy zwykle maszynowe jak i z żeliwa wysokowartościowego, oraz odlewy dla przemysłu chemicznego z żeliwa kwaso- i ognioodpornego.

Piece żeliwne szybkogrzejne cyrkulacyjne.

Biura własne: **Warszawa :: Kraków :: Poznań :: Katowice :: Gdynia.**

SKŁADAJCIE OSZCZĘDNOŚCI

W

KOMUNALNEJ KASIE OSZCZĘDNOŚCI

MIASTA ŁODZI

Centrala: ulica Św. Andrzeja Nr. 3 (dom własny). Telefony: 207-68, 207-59, 207-57

Oddział I-szy: ulica Pomorska Nr. 3. Telefon 207-69.

Oddział II-gi: Pl. Reymonta 1/2. Telefon 207-70.

Za wszelkie wkłady i operacje K.K.O. odpowiada gmina
m. Łodzi całym swym majątkiem i wszystkimi dochodami.

Biuro Kasy czynne dla wpłat i wypłat na wkładach oszczędnościowych od godziny 9-ej do 16-ej, dla pozostałych operacyj od godziny 9-ej do 14^{1/2}, w soboty do godziny 13-ej dla wszystkich operacyj.

ZAKŁADY WŁÓKIENNICZE
KAROL T. BUHLE

W ŁODZI
 SPÓŁKA AKCYJNA

Istnieją od roku 1897

(Kapitał akcyjny zł 5.250.000)

Zatrudniają około 2000 robotników

Biuro i Fabryka:

Łódź, ul. Hipoteczna 7/9
 Telefon 195-44

Przędzalnia cienka:

Łódź, ul. Dąbrowska 21
 Telefon 160-37

Adres telegraficzny: KATEBU — Łódź // Skrzynka pocztowa Nr 6

Zakłady posiadają oddział kotonizacyjny i wyrabiają tkaniny z domieszką włókien z lnu i konopi.

Powiększamy produkcję

KOKSU GRUBEGO

z najlepszych gatunków węgla

Dostawa na miejsce w wozach ogumionych

**Sprzedaż hurtowa i detaliczna
 po cenach najniższych**

GAZOWNIA MIEJSKA w ŁODZI
 ULICA TARGOWA 18 — TELEFON 255-30

SKŁAD WYROBÓW SKÓRZANYCH

H. HIRSZZON * ŁÓDŹ

UL. PIOTRKOWSKA 109. TEL. 215-08

Poleca w wielkim wyborze Torebki „Ostatnie Nowości”, Nessesery, Walizki, Teczki, Portfele i t.p. Duży wybór parasolek i parasoli

FABRYKA TEKSTURY SMÓŁOWCOWEJ

BRONISŁAW GOLDE i S^{KA}

ŁÓDŹ, UL. SKŁADOWA 33, TELEFON 110-59

poleca:

tekturę smołowcową i bitumiczną białą, smołę, lepnik, karbolineum

CEMENT ze składu i wagonowo.

DUROLITH

Płyte budowlaną z wełny drzewnej, spójną cementem — ogniotrwałą. Stosuje się ją do ścian działowych, nadbudówek, wypełniania szkieletów konstrukcji. Izolacja cieplna i dźwiękowa.

CEGIELNIA

OTTO ZILKE

ŁÓDŹ

UL. BRUKOWA Nr. 10 — TELEFON Nr. 164-75

1908—1938.

ODLEWNIA ŻELAZA
I WARSZTATY MECHANICZNE

„FERRUM”

ŁÓDŹ, KILIŃSKIEGO 121

TELEFONY:

Biurowe 218-20

Odlewnia 218-37

ODLEWY ŻELIWNE WYSOKIEJ JAKOŚCI:
maszynowe, budowlane, ognio- i kwasoodporne

Obróbka kół zamachowych, pasowych i linowych do 3 m średnicy oraz wszelkich części maszyn. Skrzynki zgrzebne na łożyskach rolkowych wg. patentu Nr 24375, mimośrodowy na łożyskach kulkowych dla grempli.

Najwytworniejsze atelier fotograficzne w Łodzi

„A. PIOTROWSKI”

PLAC WOLNOŚCI 6, TEL. 233-12

święci w roku bieżącym

45-lecie swego istnienia

Wszystkim naszym Szan. Klientom i Przyjaciółom z okazji tego firmowego jubileuszu — obniżamy bardzo wydatnie ceny za prace fotograficzne

Zdjęcia dokonuje się w atelier firmy przy Placu Wolności Nr. 6 w godz. od 9—20-tej

NIEPOGODA NIE CZYNI ŻADNEJ RÓŻNICY W ZDJĘCIACH

KAWIARNIA i CUKIERNIA »UL« ul. Traugutta 6
Telefon 146-18

ŁÓDŹ

pod zarządem znanego cukiernika MICHAŁA ULRICHSA

poleca znane ze swej dobroci

wyroby cukiernicze:

ciastka, torty, babki, placki i t. p.

po rewelacyjnie niskich cenach

Wytworny i zaciszny lokal kawiarni * Sala bilardowa
Gry towarzyskie: bridge i remi * Zawsze świeże karty

GRAND HOTEL

w ŁODZI

SPÓŁKA AKCYJNA

200 pokoi, pełny komfort

napiwki dla służby zniesione

G A R A Ż E

CENY PRZYSTĘPNE

SZPITAL EWANGELICKI

PRZY DOMU MIŁOSIERDZIA

W ŁODZI, PÓLNOCNA 42

Naczelny Lekarz

Oddział chir. i ginekol.

ordynatorzy

Dr Tochtermann Adolf

Dr Schicht Eug.

Dr Dengel Leopold

Dr Tochtermann Adolf

Dr Rueger Henryk

Oddział położniczy

Gabinet roentgenowski

Laboratorium chemiczne

KANCELARIA: TELEFON 101-68

SZPITAL: TELEFON 220-54

ordynatorzy

Dr Rosalowski F.

Dr Hoffman H.

ordynator

Dr Bemer Karol

Dr Fuchs Edmund
inż. chem.

Wyposażony w najnowszą aparaturę:

Zastępca ordynatora: Dr Roemer Arno.

Aparat roentgenowski — aparat głębokiej terapii — aparat krótkich fal — elektrokardiograf — lampa kwarcowa — diatermia

Opieka siostr-diakoniss

Lekarze miejscowi: Dr Bechtold i Dr Wiśniewski

Ceny umiarkowane

KANALIZACJA — WODOCIĄGI

Rury żeliwne
kanalizacyjne i wodociągowe

Rury kamionkowe

Rury gazowe
czarne i ocynkowane

Weże gumowe
do polewania ulic

Wanny emaliowane

Miski klozetowe

Umywalki

Odlewy
sanitarno-budowlane
zlewo-zmywaki, umywalnie,
zlewy, klozety, płuczki i t. p.

orsz wszelkie artykuły, wchodzące w zakres
działu kanalizacyjno-wodociągowego
dostarcza najtaniej ze składu

Telefony: 106-83 — biuro i mieszkanie
106-84 — sklep i biuro

RUDOLF ROEMER

SKŁAD ARTYKUŁÓW TECHNICZNYCH
DAWNEJ KAROL MOGK

ŁÓDŹ, UL. NAWROT NR. 4

BIURO TECHNICZNO-HANDLOWE

M. POZNAŃSKI S-CY

ŁÓDŹ, UL. KILIŃSKIEGO 93. TELEF. 180-25

*Hurtowa i detaliczna sprzedaż
wszelkich materiałów budowlanych:*

cement, wapno,
cegła budowlana, dziurawka trocinówka
cegła ogniotrwała szamotowa, zaprawa szamotowa
klinkier do brukowania, środki wodoszczelne
tynki fasadowe do przyskania
i nakuwania

STOLARNIA

ROBÓT BUDOWLANYCH I MEBLOWYCH

ZENON SĘDKIEWICZ

ŁÓDŹ, UL. WODNA 26

WYKONYWA WSZELKIE ROBOTY
W ZAKRES STOLARSTWA WCHODZĄCE

BOLESŁAW OLEJNICZAK

Łódź, Sienkiewicza 52 róg Nawrot. Tel. 177-21

*Skład materiałów piśmiennych
maszyn do pisania
mebli biurowych
oraz warsztaty reparacyjne
maszyn biurowych*

Przedstawicielstwo firmy:

LEON BYTNER Emaliernia i wytłaczalnia „TYTAN“

Stala wystawa i biuro sprzedaży

Łódź, ul. Sienkiewicza 52, tel. 184-45

Inż.-arch.

Henryk Goldberg

Biuro architektoniczno-budowlane
Łódź, Narutowicza 37

od 1. I. 39. — Piotrkowska 203/5
front. II p., telefon 118-81

Godziny przyjęć od 17—19

PRZEDSIĘBIORSTWO ROBÓT BUDOWLANYCH

RAWICKI i WINTER

INŻYNIEROWIE

ŁÓDŹ, UL. KILIŃSKIEGO NR 41 :: TELEFONY: 172-96 i 179-96

ROBOTY BUDOWLANE,
INŻYNIERYJNO-BUDOWLANE
i ŻELAZO-BETONOWE
KONCESJONOWANE BIURO
URZĄDZEŃ KANALIZACJI,
WODOCIĄGÓW i OGRZEWANIA

SZ. SZ. PUBLICZNOŚCI,
BYWALCOM, PRZYJACIOŁOM,
SYMPATYKOM I ZNAJOMYM

szczerze życzenia

Najpomysłniejszego Nowego Roku 1939

składa

Wawrzyniec Gierbich

Cukiernia „Esplanada“

FABRYKA
OGRZEWAŃ CENTRALNYCH, URZĄDZEŃ
ZDROWOTNYCH I WODOCIĄGOWO-
KANALIZACYJNYCH.

INŻ. J.H.B. TEEPE SPADKOB.
ŁÓDŹ, ul. KOPERNIKA 40. TEL. 147-12.

Instalacje elektryczne siły i światła
Reklamy neonowe. Hydrofory
Pompy dla gospodarstwa domowego i dla przemysłu
Plany koncesyjne. Porady techniczne

INŻ. I. TEITELBAUM

ŁÓDŹ, UL. PIOTRKOWSKA 85 — TELEF. 227-99

GRAND KINO

*wyświetla najlepsze filmy sezonu
produkcji polskiej i zagranicznej.*

MOTORY. KABLE,
WENTYLATORY.
MATERIAŁY
ELEKTRO-
INSTALACYJNE

W WIELKIM
WYBORZE
I TANIO!

TEL. 11129

FERRO-ELEKTRICUM

WŁ. PAWEŁ ZAUDER · ŁÓDŹ
PIOTRKOWSKA 123 w PODW.

WSZYSCY WŁAŚCICIELE NIERUCHOMOŚCI M. ŁODZI KORZYSTAĆ MOGĄ BEZ ZASTAWU Z

BIBLIOTEKI

PRZY CENTRALNYM STOWARZYSZENIU WŁAŚCICIELI
NIERUCHOMOŚCI M. ŁODZI I WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

UL. PIOTRKOWSKA № 46

BIBLIOTEKA ZAWIERA ARCYDZIEŁA NAJNOWSZEJ
LITERATURY POLSKIEJ I OBCEJ

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOŚI

za jedną książkę 75 gr.

za dwie książki zł. 1.25

BIBLIOTEKA CZYNNA codziennie od godz. 9 do 1¹/₂ pp. i od 3¹/₂ do 6 pp., w soboty od 9 do 1¹/₂ po poł.

Józef Piątkowski

CUKIERNIE

Centrala: Plac Wolności 4
telefon zamówień 215-63

Ziemiańska, Piotrkowska 76
telefon zamówień 211-11
Piotrkowska 126
telefon zamówień 136-33

Obok i poniżej fragmenty
z cukierni przy ulicy
Piotrkowskiej 126

lokalu dać maximum wygód oraz jaknajlepszy towar i wzorową obsługę. Tej dewizie Józef Piątkowski był wiernym przez lat 30 aż po dziś dzień i stanowi ona tajemnicę powodzenia i uznania jakim się cieszą cukiernie Józefa Piątkowskiego i ich właściciel.

Nieprzeciętna fachowość, uprzejmość, dbałość o jaknajwyższą jakość sprzedawanych wyrobów cukierniczych i napojów, ustrafianie upodobaniom publiczności a poza tym wybitny dar kupieckiego przewidywania sprawiły, że podczas kiedy inne podobne przedsiębiorstwa po krótkim stosunkowo żywocie zamykały się i znikwały bez śladu z powierzchni życia łódzkiego — firma Józef Piątkowski rozwijała się bez przerwy, ciesząc się stale dobrze zasłużonym powodzeniem i sympatią łódzkiej publiczności.

Pomimo ciągłej nieprzerwanej 30-letniej pracy p. Józef Piątkowski nie ustaje w dalszym ulepszaniu i udoskonalaniu swych przedsiębiorstw. Ostatnio mamy do zanotowania zainstalowanie

Cukiernie Józef Piątkowski — to 30-letnia zmusna, nieprzerwana praca ich twórcy i założyciela. W roku bieżącym minęło trzydzieści lat od chwili kiedy Józef Piątkowski nabył swą pierwszą cukiernię przy placu Wolności Nr. 4 w domu Haflsteina dziś małż. Dobranc. Cukiernię tę sprzedawał Zdzisław Konrad, zmęczony już jej prowadzeniem — znacznie młodszemu od siebie i pełnemu energii dzisiejszemu jej właścicielowi.

Nowonabywca postawił sobie za cel, aby publiczności uczęszczającej do jego

we wszystkich cukierniach firmy górskiej klimatyzacji — polegającej na tym, iż przy zaprowadzeniu bardzo kosztownej aparatury — powietrze zepsute co godzina mechanicznie wypompowuje się z lokalu — tłocząc na jego miejsce czyste ozonowe powietrze wysokogórskie.

Powyżej podajemy kilka ilustrowanych fragmentów z tych popularnych cukierni i życzymy im oraz ich właścicielowi dalszego rozkwitu i dobrze zasłużonego powodzenia.

Q.

G R A W E R
FABR. STEPLI

L. JOSKOWICZ

egz. od 1900 r.

ŚRÓDMIEJSKA 16

dawn. Piotrkowska 27

Telef.
166-39

Magazyn Obić Papierowych (Tapet) i Linoleum oraz Zakład Art. Dekoracyjno-Malarski

M. OPOCZYŃSKI, ŁÓDŹ

PIOTRKOWSKA 88, TELEFON 149-95

WYKONYWA WSZELKIE ROBOTY MALARSKIE, BUDOWLANE I REMONTOWE • Kosztory i projekty na żądanie

Poleca wielki wybór tapet

najnowszych wzorów oraz linoleum

po cenach bardzo niskich

BIURO TECHNICZNE

Inż. S. LEBENHAFT

ŁÓDŹ, UL. WÓLCZAŃSKA 35
TELEFON NR. 205-59

WARSZTATY
REPERACYJNE

Instalacje siły i światła. Przewijanie motorów. Sprzedaż silników nowych, zamiana i wypożyczanie używanych

PRZEPISOWY SPRZĘT
O. P. L. GAZ.
dla zabezpieczenia
strychów i poddaszy
do nabycia we firmie:

Robert Kühn, Łódź

Piotrkowska 169, tel. 210-59

Największy wybór gaśnic przeciwpożarowych
wyf. zast.: „MINIMAX” i „PERKEO”

DOŚWIADCZONY ADMINISTRATOR DOMU

z długoletnią rutyną, obeznany ze wszystkimi czynnościami wchodzącymi w zakres administracji domów, przyjmuje domy w administrację. Na żądanie **pierwszorzędne referencje** w osobach znanych właścicieli pierwszorzędnych domów

Wiadomość:

Piotrkowska 109, **Hirszbajn**, tel. 132-58 od 3—4 pp.

Skład drzewa budowlanego, stolarskiego,
dykt i dodatków budowlanych

J. ROZEN i SKA

RUDA-PABIANICKA

Staszica Nr 127, telefon 183-87 (przystanek Marysin)

Posiada na składzie wszelkie materiały budowlane, stolarskie i dykty różnego rodzaju oraz przyjmuje zamówienia na płoty i domki drewniane

Ceny konkurencyjne / Dogodne warunki / Dostawa punktualna bezpłatna

Zarówki
Armatury do oświetlenia fabryk i biur.
Materiał instalacyjny
Lampy radiowe

FERRO-ELEKTRICUM
ul. PAWEŁ ZAUDER-ŁÓDŹ-TEL-11129
PIOTRKOWSKA 123 w PODW.

ROK ZAŁOŻENIA 1897

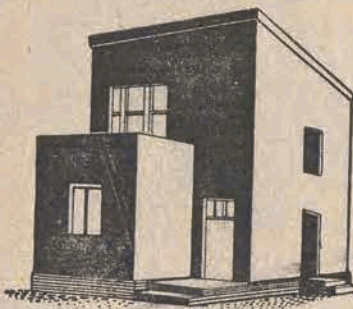
FABRYKA
PĘDZLI I SZCZOTEK
T. SCHÜTZ

ŁÓDŹ

Skład fabr. LEGIONÓW 2
TELEFON 234-64

SPECJALNOŚĆ:

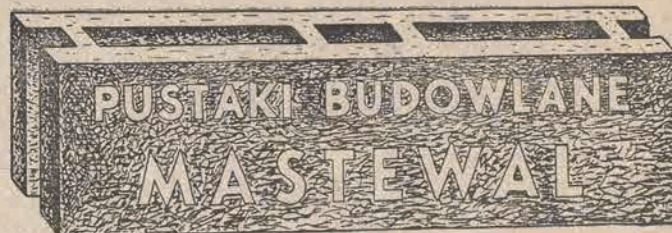
Spychacze do ulic

Przed rozpoczęciem swej budowy zapoznaj się z wysoce izolacyjnymi pustakami i płytami „MASTEWAŁ”

WYTWÓRNIA PŁYT
i PUSTAKÓW BUDOWLANYCH
„MASTEWAŁ”
SP. Z O. O.

Łódź, Srebrzyńska 6, tel. 205-50

Stała wystawa o różnych systemach budowy przy ulicy Srebrzyńskiej 6

BIURO TECHNICZNE

ADOLF RICHTER

właśc.: Spadk. Adolfa Richtera i Henryk Richter

ŁÓDŹ, ul. Przejazd 20
TELEFONY Nr. 203-80 i 179-80

Poleca ze składu:

RURY studzienne, gazowe,
wodociągowe i kanalizacyjne**ŁĄCZNIKI** do powyższych rur
ARMATURE wodociągowa,
parową, gazową i t. p.**PASY** skórzane,
oryg. BALATOID, gumowe i inne**URZĄDZENIA SANITARNE:**wannы, umywalnie,
miski toaletowe, bidety i t. p.**WEŻE** gumowe, parciane
i metalowe**POMPY** wszelkiego rodzaju**LINY** stalowe i żelazne**PAKUNKI** azbestowe, konopne
i gumoweoraz wszelkie inne artykuły
techniczne*A. Rosenfarb*

Pierwszorzędny zakład krawiecki

przyjmuje obstalunki z własnego
i powierzonego materiału

Łódź, Piotrkowska 115

Telefon 226-64

CENTRALA TAPET I LINOLEUMWIELKI WYBÓR!
CENY NISKIE!

wł.: ZAND i WAJNSZTOK

Łódź, ul. Piotrkowska 64, tel. 209-14

NA ŻĄDANIE WYSYŁAMY KOLEKCJE

DLA WPP. WŁAŚCICIELI NIERUCHOMOŚCI ODPOWIEDNI RABAT

KINOTEATR

CAPITOLwyświetla
najlepsze filmy**Mleczarnia NADŚWIEŻAŃSKA****ŁÓDŹ, Przejazd 40**

egz. od 1925 r. pod kier. właśc. K. DURKO

wydaje: obiady, śniadania i kolacje
po cenach niskich

Poleca się W.W.P.P.

Czytajcie „**Łódzki Głos Obywatelski**”**ŻARÓWKI****„PHOS”**Dla właścicieli nieruchomości
specjalnie poleca się do numerów
i na klatki schodowe 3- i 5-wattowe
których inne firmy nie wyrabiają

SĄ NAJTAŃSZE I NAJTRWALSZE

WIELKI WYBÓR WIELKOŚCI
3, 5, 10, 15, 25, 30, 40, 60 watt i t. d.

CENY OD 55 GROSZY

Informacje w biurze Centr. Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchom., Łódź, Piotrkowska 46

SZYLDY mosiężne
emaliowane
szklane i tp.

L. JOSKOWICZ
egz. od 1900 r.

ŚRÓDMIEJSKA 16
dawn. Piotrkowska 27

Telef.

166-39

ODZNAKI
SPORTOWE

Węże do polewania ulic

Pasy gumowane

do motorów studziennych

Linoleum i gумы

do wykładania schodów i pomieszczeń oraz wszelkie wyroby gumowe, chodniki i dywany kokosowe i linoleumowe, wyżymaczki, wózki dziecięce i ceraty

poleca w wielkim wyborze

HURTOWNIA WYROBÓW GUMOWYCH

Alfred Schwalm

Łódź, Piotrkowska 150, tel. 177-86

PASY PĘDNE

Z SIERŚCI WIELBLĄDZIEJ

(odporne na wilgoć)

poleca

Reprezentacja Zakładów Przemysłowo-Włókienniczych
„LENKO” S. A. BIELSKO

ŁÓDŹ, TRAUGUTTA 2, TEL. 213-05, 151-75

Reklama — to potęga!

POLSKIE BIURO PODRÓŻY

•POLTOUR•

ŁÓDŹ, TRAUGUTTA 2 . TEL. 107-86

Organizuje

indywidualne i zbiorowe wyjazdy do krajów europejskich i zamorskich

Sprzedaje bilety

kolejowe, lotnicze i okrętowe

Załatwia

wyrobienie paszportów zagr. i wiz

Korzystając z autobusów Ł. W. E. K. D. kursujących na szlaku

Łódź — Piotrków

uzyskujecie najdogodniejsze połączenia z pociągami P. K. P. w kierunku

Częstochowy, Krakowa i Katowic

HURTOWY SKŁAD PAPIERU

B-cia AKAWIE i S-ka

Łódź, Legionów 5/7. Tel. 165-63 i 165-65

Posiadamy stale na składzie wielki wybór papierów:

piśmiennych, drukowych, pakowych oraz

dla przemysłu włókienniczego